

MAGYAR NŐK

LAPJA

SZERKESZTI PAPP JENŐ

BORY JENŐNÉ

Bory Jenő, a Képzőművészeti Főiskola rektorának műve
(Márványszobor)

Szebb lesz a nő-és több lesz a férfi
szivatasarnok ruhában!

BUDAPEST, VII, RÁKÓCZI-ÚT 7c-76

MEGRABLOTT
nyár

Az élet gazdag színjátéka, ez a gyönyörű magyar nyár, idén újra komoran és elszántan talál reánk. Napfény, homok, hegyek, harsogó patakok, hullámzó dombok, virágzó kertek és széles, símogató tavak: mind-mind szüntelen vágyódással és hasztalan hívogatják régi, békebeli vendégeiket. Évek óta nyugtalan a nyaralásunk, évről-évre csonkul, rövidül az ideális szabadság állapota. Lehetséges, hogy ebben az évben nem is nyaralunk. Vagy legalább is még kurtább lesz, mint a múlt esztendei. Sok minden eshetőség kell immár számolnunk a legsúlyosabbal is, azaz, hogy egytől-egyig — ha már más nem lesz — a csupasz öklünkkel állunk majd csatasorba a saját portánkon, pusztá életünket védelmezve. Mikor a sors véreskardot hordoz körül a vérző hazában, ki gondol az elmaradt nyaralásra? Régóta leszoktunk már az ügyefogyott sírángozásról, régen nem kenyerünk az érzelgős ellágyulás. Megedződünk, hál' Istennek alkalmazkodóbbak lettünk a súlyos időkhöz testben és lélekben is s nem félünk többé kimondani, mert ez az igazság: mindnyájan katonák vagyunk, az itthoniak is, kivétel nélkül frontkatonák.

Olvastam nemrég egy finn lotta levelét. Azt írja benne az északi szőke lány a harc térről egyik magyar ismerősének, hogy ez már a negyedik tavasz, a negyedik nyár, amit odakünt ér meg a harcmezők táján. Negyedszer látja rügyezni ágyútűzben a sudár nyírfákat, negyedszer hallja harsogni az olvadó havasokról a fúrge patakokat, negyedszer látja barakzni a partmenti füzeket, negyedszer látja virágozni a tűzpiros virágokat, amikről egyszer, boldog békebeli nyáron azt a csodálatos dalt olvasta egy hazai író gyönyörű könyvében. Negyedszer nem indulhat el messzire, Európa szívébe, nem zarándokolhat el a pálmák országába, nem keresheti fel a világ gazdagon táruló kultúrtájakait. Negyedik esztendeje múlik el immár így, nyaralás nélkül s még sincs kétségbe esve. Úgy érzi a háborús tavaszoknak és nyaralásnak ebben a szüntelen újrázásában, hogy egy csöppet sem siratja éveit múlását, nem ont könnyeket szép ifjúsága rohamos tűnésén. Így van ez rendjén. A sorsával ő már rég megbékélt. Suomi, a drága finn haza sokkal, de sokkal becsesebb az ő életénél is s boldog, ha áldozatul a saját ifjúságát adhatja oda Finnország halhatatlanságáért.

Így a lották, ezek a mi kedves, hősiesszű szőke északi rokonaink. S nem gondolkozhatnak másként Magyarhon ifjai és vénei sem. Így rendeltetett s mi vállaljuk is zokszó nélkül a reánk mért feladatot. Elmaradnak a kellemes balatoni rőmipartik! Ritkábban szólal meg a fanfárok és harmónikák észveszejtő zsvajva a nyílt parketteken! Kevesebben keresik fel a fenyveseket s a ringó tavak hullámain csak elvétve bukdácsol egy-egy csónak! Majd a gáláns kalandok is megcsitkulkak, jobb időkre várván s csöndesebbek lesznek a szerelmes szívek sóhajai. Ezen a nyáron talán még a kedves sellők és najádok

se dugják ki fejüket a csillanó hullámok közül. Mindezért nem fogjuk azt mondani, hogy jaj, mert nem nyaralunk úgy, mint régen, a boldog békeévekben, most már semmit sem ér az életünk.

Óh, az életet, a mi magyar életünket vállalni kell nemcsak fényével, előnyeivel és gazdagságával, hanem arányával és szegénységével együtt is.

Tiszta a lelkiismeretünk. Nem mi vagyunk a hibások, hogy nyaralásunk évek óta nem sikerül. Nem a mi lelkünket terheli, hogy szép üdülőhelyeinket, parkjainkat és ősi tavainkat nem kereshetjük fel azzal a boldog, felszabaduló érzéssel, mint régen, a béke csöndességében. Hogyan is mehetnénk mi most nyaralni gondtalanul, szelíd nemtörődömséggel, mikor az ellenség hadicélponttá ütötte hazánk minden cseppnyi részét. Garázda bombák hányszor és hányszor végigszántják a tavaszi szélben lágyan hullámzó vizeket. S ahol még nemrég zenés sétahajók úsztak velünk a vén Duna hús habjain, ott most gyilkos mágneses aknák sunyítanak a mélyben a hajósok és utasok életére. Igenis, tudomásul vesszük, hogy a brutális légitámadás mindenüvé elérhet, ártatlan polgári lakások környékére is. Tudomásul vesszük s úgy rendezzük be életünket. Ha kell, lemondunk az élet ezernyi apró örömről. Ha kell, egy hónap helyett csak két hétig, egy hétig nyaralunk vagy még annyit se, ha a haza úgy kívánja. *Tudomásul vesszük, hogy az ellenség megrabol bennünket szórakozásainkban is.* Eppen ezért nem lágyulunk el, éppen ezért nem panaszkodunk érzelgős lírai hangon. Ercnél szilárdabb az elhatározásunk, hogy kibírjuk ezt is, mint kibírt már annyi sok súlyos csapást a magyarság ezen az ezeréves szent helyen. Hiszen még ez a legkisebb áldozat, amit hazánkért adhatunk. A jövődóért! Ó, mert tudjuk, hogy meg lesz a gyümölcse a mostani szűk esztendőknak. Mit érne a tavasznak és a nyárnak minden buja pompája, a tavaknak és hegyeknek csodálatos gazdagsága, ha az ország, mely színdús bokrétafént virágoztatja földje felületén a természetet, idegen rabigában, félig kiirtva, félig megbecstelenítve, csonkán és hazátlanul nézne a fölperzselt mezők és romokká lőtt családi házak üszkök romjaiba?...

Ó, nem felejtjük el a régi szép nyarakat, számon tartjuk emlékeink közt valamennyit. Tavaknak hűse, mezők jó illata, erdők ózóna és nyárfák szelíd suhogása... úgy gondolunk rá, mint valami csodálatos, gazdag ajándékra, amiért most meg kell fizetnünk. És mi szívesen, boldogan adózunk vérünk hullásával is a javaknak e pótolhatatlan édességéért. már az eljövendő ajándékok reményében is. Megjönnek újra a boldog szép magyar nyarak, újuló fényességben és határtalan örömök közt. Eljön az idő, mikor ismét gondtalanul belefeledkezhetünk a majálisok erdejébe, a pipacsos búzatáblákba és a sellőkkel társalkodó síma hullámok közé. De addig, amíg mindez beteljesül, éberen figyeljünk a csillagos égbolt felé, szemmel tartva a magyar vagyion minden csöppnyi részét: melyik búzatáblára dobtak gyújtó fémlapot és melyik folyónkban leselkedik a mágneses akna. És közben egy pillanatra se álljon meg a termelő munka. Ez a mi nyaralásunk az Úrnak 1944. évében. Mert most más nem is lehet.

KÉT ASSZONY RÁKÓCZI ÉLETEBEN

Avazak vakított Bécs külvárosának kertjeiben. Orgonabokrok hajlatok ki dús pompájukkal, lila virágfüzereik ontották az illatot, megrészegett darazsak keringtek körülötte és lassúbra fogták lépésüket az emberek, hogy tovább gyönyörködhesse nek. Az enyhe tavasz mindenki arcára mosolyt varázsolt, a pevecses fiúk fűtűrésztek, a javásárosok lovain zöld gally himbálózott és a műhelyekben nótáztak az inasok. Csak egy fiatal férfi arca volt bosszús, amint föl-alá járkált a kis ligetben, homlokán gondbarázda húzódott és időnként kutató pillantást vetett a városból kijelre vezető útra. Végre fölült egy kocsi, a sarkon megállt, ajtaja kicsapódott, egy leányfej hajlott ki és fűrészsződen körülnézett, majd hirtelen leugrott, valamit odaszólt a kocsisnak, aztán fölkapta hosszú szoknyáját és futni kezdett a liget felé. A fiatal férfi elé szeretett volna sietni, de nem tette, a fák védelmező árnyékában biztonságosabbnak érezte magát. Az érkező leány a férfi karjába vetette magát és boldogan fogadta a rázapórozó csókokat.

— Ferenc, úgy megijesztettél! Már azt hittem valami bajod történt.

— Magdolna drágám, el kell utaznom rövidesen. Egy évi olaszországi tanulmányútra küld a császár.

— Miattam, — hajtotta le fejét a leány, — nem akarják, hogy a feleséged legyek.

— Pedig hiába küldenek el, nem felejtetek el. Ez a hozzád való szerelem erős, mint a halál.

— Mindörökké szeretlek, Ferenc!

A férfi karja szorosan átölelte a leányt, szorosan, mintha sohasem aknárna elengedni.

— Benned, benned találtam meg a lelkeket. Te megérted lázadó magyarságomat, bánatomat a fajtámért, te hiszel küldetésemben.

— Jól ismered, Ferenc.

A tavasz egész vad szépségével és erejével ott zengett körülöttük, de nekik nem jutott pazarló bőségéből. A válásnál mincsen keserűbb, különösen, ha reménytelenség is húzódik mögötte, mint Rákóczi Ferenc és Magdolna, hessen-darmsztadi hercegnő szerelme mögött, amely már régen halálra volt ítélve ott fönt, ahol nem ismerlek kegyelmet, csak egyetlen mindenható akaratot: Ausztria békéjét és nagyságát. A válásnak is kerülhetne Magdolna annak a Rákóczinak az oldalára, akinek anyja, mostohaapja rebellis magyar volt, nagybátyja pedig ugyanannak a császári háznak a parancsára vérezt el a bakó keze alatt, amelynek Magdolna a rokona volt? ... Nem, ez a házasság nem felelt meg a legmagasabb akaratnak.

Még nem telt le az egyévi olaszországi tartózkodás, amikor Rákóczi részvételtjes levelet kapott azzal a hírrrel, hogy Magdolna meghalt. Ugyanezt az értesítést megkapta a hessen-darmsztadi hercegnő is Rákócziról. A fondorlat jól végezte munkáját.

Az idő pedig múlt. A száműzetés letelt, Bécs újra hegyeibe fogadta a símamodorú magyart, aki hallgatott és figyelt és csak a szívében mélyen eltemetve dédelgette álmait: hazamenni, haza, Magyarországra! De ez nem volt olyan könnyű. Ki és mi biztosítja a magas kormányt, hogy nem sző majd összekövési tereket?

Ekkor valaki, aki már gyermekkorától mellette állt, azért, hogy szívéből ki ne ölhesse hazáját, ez a névtelen barát azt a tanácsot adta, házasodjon meg, vegyen el egy osztrák hercegnőt, az lesz a legjobb biztosíték a császár előtt. Hiszen könnyű volt ezt kimondani. De Rákóczi lelke mélyén még mindig égett az a régi seb. És a legkülönösebb az volt, hogy

semmit se tudhatott meg Magdolna halála körülményeiről. A palotát bezárták, lakói vidékre költöztek. Kérdézősködésére csak azt a választ kapta:

— Meghalt. A szülők bánatukban elhagyták Ércset.

Újra mulatság, mulatság után. És akkor meglátta Mária Amália grófnőt. Ragyogóan szép volt, szelletes, kicsit hiú és kacér ugyan, de láthatólag tetszett neki a lobogószemű magyar férfi hódolata. Elhatározták, hogy rövidesen egybekelnek. És akkor Rákóczi végre hazamehet, Magyarországra.

Hogy szerelem volt ez? Csak annyiban, ahogyan egy fiatal férfi egy ragyogóan szép leányt szerethet. De a lélek aludt. Amikor magára ébredt, attól kezdve nem hagyta el a fájdalom. Alig pár nappal az esküvő után, hazatérőben ijű feleségével, levelet kapott. Halálsápadtan tartotta kezében, olyan irta, akit rég halottnak hitt. Magdolna tett szemrehányást benne, hogy mást vett el feleségül. Rákóczi jóvátehetetlenül későn jött rá, hogy becsapták, kijátszották, kegyetlen jondorlatnak lett áldozata. Óh, hogyan tehetné hihetővé a hihetetlen, hogy nem hűtlenség volt, amit tett, még az emlék iránt sem, csak haza akart jutni, haza

És a fiatal férfi ettől a pillanattól fogva dőlött a szerelmen, hogy egy másik, egy nagyobb, egy csodálatosabb léphessen a helyére: a haza szerelme.

Néhány év csupán és egész Magyarország lángborult ettől a névtől: II. Rákóczi Ferenc, a fejedelem. A szent ügy iránti lelkesedés ezreket és ezreket sodort a szabadság zászlaja alá. A gyűlevész hadinép Rákóczi fejelmé alatt újjászűletett. Megszervezte hadait, fejlesztette tudásukat, hadiszabályzatot alkotott, edictumokat bocsájolt ki. A császári jófajlszerelt sereggel szemben csakhamar lelkes, gyorsan mozgó, készséges kuruc-sereg nézett szembe és vitte a szabadság zászlaját győzelemről győzelemre.

A fejedelem neve fogalom lett.

Nem tartozott hozzá igaz asszonysztv, nem lett lámasza az a leány, akire halálisan vágyott, de vele volt az ország apraja-nagyja, ezer és ezer történet kelt lábra, hogy mennyire szeretik őt kurucok. Egy kis apród magával Rabutinnal szemben is őt éllette. Ha eszébe jutott, őh, hogy melegtették ezek az emlékek Simon uram apródja volt az alig tizenégy esztendő Kiss András. Egy kuruc kiszabadítása ügyében ő vitte el nagy bátran a kérolevelet Szebenbe, a német generálishoz. Nagyon nézett Rabutin, amikor a csöpp, délcegtartású emberke megállott előtte és jesszen tiszteltgette:

— Forgách urunk parancsolatjából mérésztlem udvarlásra gyűnni Excellentiához ezzel a levéllel, az hire nézve kérem a választ, hogy magammal vihessem.

A merész jellepésű kis kuruc tetszett Rabutinnak. Borral kínálta. Az apród ki is ürítette a serleget a császári hadak vezére és tisztjei előtt ezzel a csészerő szóval:

— Vívát, jólséges Rákóczi fejedelem!

Vörös és fehér színt váltott a tiszték arca, de Rabutin szemrebbenés nélkül fogadta a jurcsa hódolatot és amikor kérését teljesítve elbocsájította a kis vitézt, ezzel a szóval jordult tisztjeihez:

— Hallották az urak? Hogy bírjak én a rebellisekkel, amikor még a gyermekeik is ilyen kemény kurucok? Tanulhatnánk tőlük!

Igen, az ország, a nép, a kurucok szerelme pótolta azt a nagy úrt, amit szívében nem iölthetett be a nagyon szeretett asszony. Amikor vert remények és letört zászló után Franciaországot is kénytelen volt elhagyni, akkor felesége nem követte száműzetésébe, mint egykor anyja, Zrínyi Ilona, követte szerelmes férjét, Thökölyt. De ez nem is járt olyan nagyon, már régen elszakadt attól a hiú, magáthellettő, hidegszívű asszonytól, aki oly kevéssé értette meg az ő álmait. Az a másik... az igen, az vele ment volna a halálba is.

És fia? Egyik sem viselte mellében a sas szívét, anyjukra ütöttek.

Asszony nem állt az oldalán, hazáját elvették tőle és ekkor új, kiolthatatlan szerelem gyulladt ki ebben az örökké izzó, lobogó lélekben: az Istenszerelme. Csak így lehetett elviselni a száműzetést, annyi nagyszerűen jeltelt és porba hanyatlott remény után. A fájdalom és magány nem törte meg, inkább erősebbé tette ezt a nagy lelket és minden óra, melyet a hazáért szenvedett, elmúlhatatlanabbá véste nevé a történelem ragyogó lapjain.

NAGY MÉDA

TAMÁSI ÁRON: SZÁSZ TAMÁS, A POGÁNY

Úgy ült az ital mellett, mintha a világ lesöpörése reá lett volna bízva. Egy kecskedarázs az üveg szájára szállott, de lehelletével úgy az asztal alá fújta, hogy kicsikkant a darázs karsú dereka.

Nyuvadozik az idő! — mondta és összeszúrta két tenyerét. S nem tűrte meg maga mellett a világnak semmiféle szuszogó darabját. Még Gáspár komáját sem eresztette ezen este kecskelábú asztalához. A kalapját a fejbüdjére taszította, csapzott haja belógott a homlokába s így itta a masinapálinkát. Igaz, hogy borral kezdte, de ennek inkább nem volt foganatja, mintha vizet ivott volna. Hanem a pálinka alatt búja-baja már szikrázott jócskán. Úgy érezte, hogy nincsen immár hatalom fájtja s hogy a pap kedves igéi is lehullottak róla. S így leve igaz, hogy sültpogány lett a templombárázó nagy székelőből.

A lámpa füstös dróton s pislákolva lógott az asztal felett. A szomszédságban három legény egy üveg ital mellett barátkozott s egy negyedikre fenekedett.

— Te, Péter, éppen csak a szüve-gyükerit!... Dénkó, az italmérő, a ketrec körül oldalba fogta Szász Tamást a szemével s alig győzte találgatni, hogy vajjon mi lehetett őt.

Künn egy kótorgó kecske szállás után mekegett; s Zergő Peti a szeretőjétől jöttiben egy kulogó kutya után szaporán nyirta a köveket.

Kicsi szünet után az éjjeli őr eregelt keresztül a fedeles hídon s vén bozontos fejét a korecsma felé fordította, mint egy létániát, buzgóssággal úgy énekelte:

— *Éjjél után egy az óra, térjen kiki nyugovóra.*

— Nyugovóra? — futott a Szász Tamás lázongásán keresztül a szó. Madárnak való most a nyugodalom, meghótt embereknek s bujdosó vadaknak. S no még Csordás László jegyző úrnak, ki idegen szél irányába fordult immár! Pedig ő eresztett a háborúba s tarisznyáit fél ékes szóval. S most a háború után se ház a fejem felett, se Isten a homályban! Csak az ég van feketére festve!...

Itt a gerendák közé nézett s úgy folytatta a panaszát:

— Csak éppen mű vagyunk kúdosok, kötőznivaló bolond székelők! Kik a nyelvünköt kivetjük s a fejünket tartjuk a fekete hurokban! Pedig cudar lett ez a világ s még a tetejibe semmim sincsen rajta... Ide hát azt az italt, hadd égesse ki belőlem a velemszületett hitet, reámbízott becsületet! S hadd lobogtassa a keserűséget, ami megnyugvaszt, megöl engem... Ó, hogy süllyedjen el az a szegyetelen világ, minek kalapjában bokréta lett a szívem, hej, elfelejtett immár a reánkügylő Isten is!

— Dénkó, töltsd meg!
Dénkó tántorogva, ijedezve hozta az új üveget.

— Ebből baj lesz, bizonuristen baj lesz, no. A három legény adósságra iratta a bort s indultak, de ők sem nyugovóra, mert az egyik nagy haraggal nyöszörögte, dobogtatván vészettül a grádcicos:

— Látod-e, még ez a mocskos Marci is puhítgatja a Pakot Ágnes szüvit: s még bátorsága is van hozzá, pedig annak hasznát szuszogva nem élvezi, mert kettévágom, ketté én.

Szász Tamás nagyot húzott az üvegből s félig az asztalra borulva eresztette a hangját:

— Dénkó, kuporoggy az éveg mellé, de sebesen! Hadd lám, megkeresztelt hitű vagy-e te is, te tolvaj! Ígyál az üdvösségre s adj igaz szót reá, amit kérdezek.

— Szolgálatjára vagyok örökkéig kiegyelmednek, Szász Tamás.

— Dénkó te, azt suttogják, hogy immár ne-

künk magyaroknak vegünk vagyton s hogy Erdélyországnak záporban hull a könnye. Hát valamit nem vettél észre?

— Abbiza, rebesgetik az idő románba fordulását.

— Akkor mi éppen csak az Isten szép hírvél maradunk?

— A mán nem sok... S nem es híznak el rajta...

— Hát azt hallottad-e, akár hírből is, hogy én túljántul szeretem ezt a földet? Pedig hitvány s kínlódba termek, de a tűz e kerekvilágban itt ég a legszebben s a hegyek kebeliben meghótt asszonyemberek jósa sír! S tűz van bennem is, amit kilótni nem lehet, halod-e?! Mert nem lézen irlgalmasság annak, aki oltására jönne az én tüzemnek! Mert ha az én Istenem el nem kárthatná, magam venném át a hivatalát, tudod-e?

Dénkó erőtellenül nézte a fájdalomostzó, kesergő embert és erőtellenül felelte:

— Megharagudt az Isten; s egyébként is: szegény ember neki is csak szegény ember.

Szász Tamás erre úgy felvetette a fejét, hogy a kalapja lekalimpált róla. A szemét forgatni kezdte, mintha csakugyan a tüzet akarnák elrabolni tőle s vigyorgásra torzult a szája.

— Ne szenteskedj, érted-e? Te ájtatos állat, aki az oltár felül lerágod a virágot! Hát vóna akkor Isten?! Olyan Isten, aki reánk eresztette a nap fényességét: olyan, aki temérdek csillagokkal rakta ki az égi utat: vezérő, igazságot csináló Isten, aki idehozott minket s karunkat s lábunkat a hegyekbe beléeresztette?

A többi már szinte üvöltötte Szász Tamás: — Hiszen akkor minek a becület, a templomban való leborulás, a tömjénnek s evangéliumnak elnyelése? Vagy minek a keresztvető ujjomtól a lik a homlokomon, ha vissza nem fordítja orcáját az Isten?!

Foga vicsgorog, ujjai az üveg nyakára tapadtak s ahogy szája felé vitte, szeme a hunyorgó lámpába akadt: reámeredt s e pillanatban acsargó hangon egy szót kiáltott feléje:

— Világosság!

S lobbot vetett nyomban a lámpa s már üvegdarabok, pálinka és petróleumcseppek keresték útjukat a sötétben.

Aztán kalap nélkül kibotorkált Szász Tamás az utcára, a megyebíró háza előtt, a nagy keresztnek nekirvetette a hátát és szóbaállt a bujdoskáló telihóddal.

— Ott van-e az Isten a hátad megett!?

Némán, merev lépésekkel haladt fel a Nagyutcán. Cszimái koppankat a nyugovó falu utcakövein s a hang ijedve futott messze tőle.

Lépcsőről-lépcsőre gyúlt benne az átok s már túl állott a pogányságon is: ott, amikor könyörtelen, irlgalmefejtő, vértkivánó az ember.

— Ilyen világban kutya sem leszek, mert nem tűri a természetem.

A kapuját berúgta, hogy ottmaradt egyik cizmájá sarka.

— Jó falás leszél egy kutyának.

Felesége lehúzott világú lámpa mellett várta, rebbenő lélekkel s őt takargatott magzatjával.

S így köszöntötte őket a gazda:

— Megöllek mindegyiket, mert szeretlek szüvevből. Ne süssön se reám, se reátok az áldott nap, mert szolgaság jöve reánk! Vesszen, akit csúffá tett a Nagyisten s ne éljen, mint a hó tetején a bolha... Megöllek, kettévágok mindegyiket, mint a csürkefiat!

És félig megörülve kitámolygott a favágóra s megragadott egy nagy erdőből jetszét s felemelve vitte, hogy életét vegye gondját viselő feleségének és öt édes gyermekének.

— Kinek most, kinek mácor a világévege...

Az ajtó zárva volt: ijesztő erővel a fejsze belévégett. S már omlott recsegve széjjel. A bennlévőknek megfagyott a könny a szemében. Gergő, a nagyobbik fiú, az ablakhoz futott és jajgatva könyörögte:

— Bujjunk ki, bujjunk ki!

S mint elszalasztott éjjeli szellemek, anya és lelkendező gyermekei úgy menekültek az utcára. Egyetlen száll ingben, sírva ellopott kedves és keserves étellel.

A széjjelaprított ajtón keresztül letámolygott Szász Tamás: fejszét a földhözvágta s a négy fal között kísértetüzőn tántorgott hörgő hangja.

— Hol vattok, Atyúristen! Gyertek ide, öljelek meg, hol vattok?

Tehetetlen dühében remegett a vért kívánó ember és cselekedett azonképpen, ahogy vitte vad természetű: hajába markoló kezekkel táncot járt az összeaprított ajtó darabjain, aztán összeszedte azokat és az udvar közepére rakásba rakta. Reá a négy szépfaragású karosszéket, amit hajdan nagyapja rovogott legénykorában s még néhány régiemlékű bútordarabot és egy cseresfaromás istenszeme-képet. Akkor egy szalmatekerccsel meggyújtotta s mikor az első láng felcsapott és ropogni kezdett a tűz, térde megrogyott s karjait szétártta.

— Világszítok a mennybe, hadd lásson az Isten...

De ahogy éppen feléje fordította szemét az Isten, felegyenesedett s már ment be a házba: kétszóvű vadászfegyverét leakasztotta, belényomott két golyóstöltényt s a levelesládából magához vette a Szászok kutyaörös nemeslevelét.

— Nézzed világ, ha mered!

S vállravett puskával, katonásan közeledett a tűzhöz; a kutyaöröst a lágra borította s mintha lázadó anyaloknak tisztelegne, feszesen állott ropogó tüze mellett. És mintha tüzes üszög lett volna a szíve, szeme mámorosan simogatta a bíbor lángot, ami légyhajlongással körülnyalta a kutyaörös levelét és egyenesen a csillagok ég felé szállott.

A házfedel sarkán, léleksímogató holdvilágban, rejtelmesen csillogott a bádögkereszt. Szász Tamás meg sem mozdult, csak puskáját a vállához emelte és egybe lőtte a ház szent jelét, ami fenyegető csillanással lehullott a földre.

— Ha van igazság, ugye elkárhozom... — hörgötte rekedten.

És semmivel sem törődve, tovább ceremóniázott a vad pogány: nyakába akasztotta a fegyvert s hosszú lépésekkel bement a pajtába. Lobogó bal sörényét megragadva Hóka lovának és kivette kacagva. S künn ráült nyereg nélkül, szokása szerint.

— Ló, tűz s éjszaka, most együtt a világ és én vagyok az úr!

És nagyögösen a tűzhöz ugratott. A paripa nyakszeggel, gangosan járta körül a tüzet, de amikor hasa alá kellett volna vennie a lángot, akkor toporzékolni kezdett és a gazdája kedvére megvadult.

— Ha csak az kell, meg is esszük ketten ezt a tüzet! — rázta barna fejét a székel s szájához emelte a hosszú sörényt és megcsókolta. A ló két-lábra állott és egy horkantással átugrotta a tüzet — de Szász Tamás nem volt immár rajta: a földön hasrabujva hörgött s a koponyájából erősen bugyogott szép piros vére...

S feje felett vége leve a világnak. A hajnal hasadással, a Hóka nyerítéssel. Szász Tamás pedig békességgel fogadta az udvarra összefutó embereket.

Egy asszony szenteltvizet hintett a szikkadó tüzre s a cudar világgal végképpen kibékült Szász Tamásra.

A csűr háta megett pedig a legerősebb fényű csillag sziporkázva lehullott az égről.

Két kék tejeskanna

IRTA:
GYOMAY GYÖRGY

Veronka alacsonytermetű, sűrőszemű tanyai gyenge hajadon.

Arca fehér, mintha vér helyett tej folyna a bőre alatt. Szája friss vércsepp. Haja koromfekete, mint hideg novemberi éjfeleken az ég. És akkora fehér selyemcsokor táncol a végén, a karvastagságú selyemkötél alján, mint egy kiterjesztett szárnyú galamb.

Veronka a dülön ballag a reggeli aranyfényben hazafelé. Két kezében két kékszínű tejeskannát lóbal. Épp arra gondol, hogy sietni kell, mert otthon várja a kapa, mivelhogy elérkezett már az ideje a legfontosabb kukoricabéli munkáknak, amikor hirtelen megáll Mintha valaki a nevén szólította volna. Benéz a Juhász Andrásék tanyájába. Mert az hallgat mindjárt az ezüstporos dülön mellett. S nézi, ki szólította hangos szóval. Aztán elmosolyodik. Mert az öreg Juhász András a nyolcvanasztendő asszonytalanság intetet rá, aki árvaságban él egy cseléddel a tanyájában.

— Veronka!
A lány nézi a vénember fehér haját, ráncospiros arcát. S egyszerre az úgrik a fejébe: ugyan mit akar tőle az öreg? Eddig is itt hordta el a tejet éven át a tanyája előtt. Soha nem szólította meg. Most pedig háromszor is mondja a nevét és intetet rá, hogy menjen közelebb.

A tanya előtt mérgezőszőlő a fű. Bokáig ér a selyme. Abban áll az öreg Juhász csizmásan. És kiabál keresztül az árkon.

— Te vagy Bujdosó Veronka?

— Én.

— Hozzad járt az unokám, mármint Juhász József?

— Hozzám, — sutogja a lány és egyszerre olyan lesz az arca, mint a kemencéből kicsapó láng.

— Akkor gyere ide, kedves, — hangzik ájtatoskedvesen a csendességben az öreg szólása és int a lánynak, hogy menjen közelebb. Veronka leteszi a két tejeskannát az út mellé. Átugrik a virágoshasú árkon. Belegázol a fű bársonyruhájába. S elkomorodva áll az öregember elé. Értzi, valami rendkívülinek kellett történni, ha ez a sírbakészülő vénség kíváncsiskodik nála valamire.

— Mikor kaptál Józseftől levelet? — néz az öreg remegve.

— Két hónapja már. Azóta nem tudok róla semmit.

— Én se kaptam tőle két álló hónapig semmit. Egész tegnapig. Tegnap este aztán bekopogott az ablakon a mezőrendőr, hogy itt a zöld lap. Irt Jóska.

— Irt?

— Irt. Oszt éppen azért hívtalak be, hogy olvasd fel nekem az írást, mert én már nem látom. Idegennel meg nem akarom az élet sorát tudatni. — nyúl az öreg a zsebbe és előhúz egy gyűrött, tábori lapot. — Olvasd nő, szépen, fennszóval.

Veronka megfogja a gyűrött, nagyvilágot összebballagott papirosát. A szeme még fényesebb lesz, amint megismeri, hogy az írás valóságosan a Juhász József kezeírása, aki immáron több mint egy esztendeje harcol valahol az idegenségben s akitől nyolc álló hete nem érkezett semmi tudósítási sor. Aztán akadozva olvasni kezdi a szavakat.

Kedves és tisztelt tanító öregapám ott a messzeséges nagytüvolban, tudatom ezen pár sor írással, hogy hála Istennek egészséges vagyok, amit kendnek is tiszta szívből kívánok. Tudatom továbbá, hogy már nem vagyok kint a háborúban, mert kórházba kerültem, mivelhogy levágták az egyik lábam...

A Veronka arca egyszerre olyan lesz, mint a száraz fű. Zöldet, sárgát mutat egyszerre. A torkában elhal a hang. Mintha kés szúrta volna szíven, úgy bámul reszketve a zöld papírra.

— Olvasd tovább, kedves, — bámul az öreg a bajuszát rágya az ég felhő felé s int a fejével, hogy folytassa a sort.

— mert szétvágták az akna, aki felrobbant alatta. De már jobban vagyok. Nemsokára otthon is leszek. Addig is minden jót kívánok kedves tanító öregapámnak, szerető unokájá. Juhász József.

Az ég kékségéből íjesztő csendtakaró borul a fehér tanyára. Veronka lehajtott fejjel bámul maga elé. S csak azt tudja, hogy annak a legénynek, akivel annyit táncolt a tanyai bálokban és aki annyiszor járt hozzá, levágták a lábát. Sánta lesz. Falábbal, vagy mankóval fog járni. És a csizmája helyén vasdarab lesz, meg keményfa.

— Megértettem, amit olvastál, kedves, — hallatszík egyszer csendesen az öreg Juhász hangja. Aztán megfogja a Veronka reszkető kezét. Közelebb húzza magához. Úgy magyarázza tovább: — Szeretnék választ íratni Józsefnek. Szeretném, ha te írnád meg a levelet. Hoztattam is már a boltból kopertát, meg árkuszpápi. Gyere be a házba. Ott van az asztalon minden. Tinta, tollszár, ami csak kell. Ird meg neki, hogy ne szomorkodjon. Én, akkor is hazavárnám, ha mind a két lábát otthagytá volna.

— Megírhatom — mered maga elé Veronika és mint az alvajáró, indul az öregember után a ház ajtaja felé.

Juhász András nyolcvanasztendő fejjel is tudja, mi az illem. Előre lép. Széthúzza a konyhaajtó pirostarka légyfüggönyét. Int a lánynak, hogy menjen előre.

— Jobbra van a szoba, kedves.

Veronka lehajtja fejét a függöny alatt. Belép a konyhába. Megfogja a szobaajtó rozsdásörög kilincset. Benyit a szobába. S egyszerre akkorát síkít, mintha parázs lenne a fal, a föld és a tető.

Mert a szobában, a két ablak közt, ott áll Juhász József, aki egy esztendeje adta neki a búcsúcúcsot s akinek a fellábat levágták az orvosok a kórházban. Ott áll sápadtan, szomorúan s várja, mit szól ugyan hozzá a régi szerető? Lesz-e hozzá egy jó szava? Vagy valami ájtatos kifogással itthagytja a bénasága miatt örökre?

Veronka a tenyerébe takarja az arcát a sikoltás alatt. Aztán nagyot kiállt.

— József! Kedves, jó Józsefem. Hát hazajöttél?

Azzal már ott is van a legény mellén. Öleli két karjával. Simogatja, círogatja, ahol csak éri.

— Józsefem, édes Józsefem!

Aztán lehajol a lábához. Tapogatja a falábat és csókolja sírva a nadrágit.

— Csakhogy hazakerültél.

Juhász András megrendülten nézi a lányt és az unokáját. Aztán lábujjhegyen kióvakodik a szobából. Ódakint megtöri a szemét. S arra gondol, mennyire nem ismerte az ő unokája ezt a kislányt. Mert amikor az éjjel megérkezett s elmondta a nagy történelmet, oda lyukadt ki a végén, hogy ő nem mer fellábat el-menni Veronkához. Mert hátha nem kell többet neki. És ő azt a megalázást nem bírta ki. Erre mondta ő, hogy majd beszembesítelek én Veronkával itt nálunk, a helyszínen, négyszemközt, még ma reggel, csak várj sorára. Majd bekérem én ide, elibéd azt a lányt. És a bekéretés megtörtént. És egy pillantás alatt kiderült, mi van igazságosan szerelmileg a Veronka szívében.

Boldogságos, szerelmes kacagás hallatszík ki a szobából. Juhász András mosolyogva hallgatja. Aztán kiballag az útra. Felveszi a meleg porból a két kék tejeskannát, nehogy még valaki elvigye. S mint valamikor, húszéves legénység korában, füttyö-részve viszi a tanya elé.

Kiábrándulás

Álmodj, álom!

Az ébredés rám elkövetkezett.

Már nem várom.

Szive más szívvvel szövetkezett.

A boldogság

Tüze elharmvadt és alszik a fény.

Szomorúság

Dala sír a rajongás helyén.

A fájdalom

Harmata hull, pedig tart még az éj

És jól hallom:

Vérzik szívem, mert a sebe mély.

Nem érted már.

Szíveddel talán sose értettél!

Csókoltál bár,

De ajkamon is mást kerestél.

JANOSI MÁRTA

BOLDOGSÁG...

Legnagyobb boldogság a földön nekem,

Ha kis gyermekem a karomba veszem.

Kis kezével felém kapkod és rám borul

S keres-keres hosszán, szóltanui,

Életet adó édes, meleg tejet...

Én foglalom el szívében először a helyet.

Engem szeret máris és rólam álmodik,

Álmában is egyre el-almosolyodik.

Ti modern asszonyok! Oh, hogy ha tudnátok

Nem teher a gyermek, nem is földi átok!

Gyűgög kis szava angyalok beszéde,

Édes mosolygása boldogság és béke.

Ha mégis sírásra nylik picit szája,

Fóité hajlok és a gondok árja

Elshun felőlem, míg Őt vigasztalom

S hogy örüljön, zeng, zeng a bölcsődalom.

A. PÁL IRÉN

A magyar kenyér

Azért piros a héja, mert

Bő vér áztatta tenger harcra át

Röggjé-földjét s a messze nagy rónát.

Azért oly szent és hófehér,

Mert mifelénk a legszebb hódolat

Isten után a kenyérgondolat.

S azért oly lágyan jó-puha

Oh, mert ahányszor rája néz szemünk,

Ellágyult szívvel gyermekek leszünk.

Hol van egy nép még, hol vajjon,

Melynek anyyira csontja-vejeje

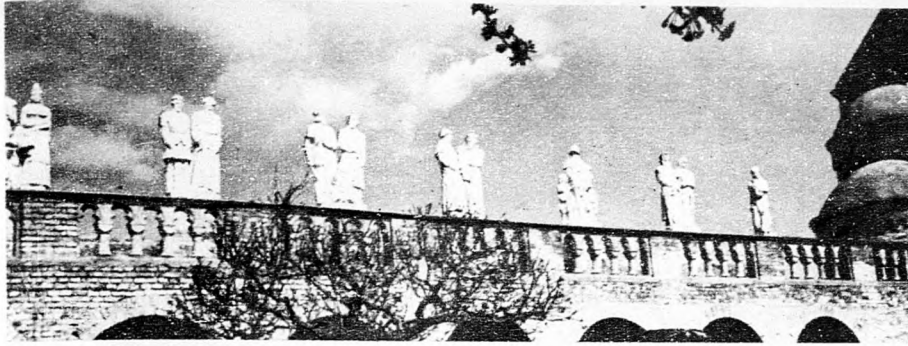
Az istenadta fehér kenyere?

Ki érti ezt idegen?

Hogy asztalunkon egy kis tört kenyér

A kakácsnál is százszor többet ér!

DOBAI BÉLA

A feleség szerelmi hőskölteménye márványban, versben, szobrokban és festményekben

A csók

Székesfehérvár, június

Aki Székesfehérvárott járt, alig kerülhet el a híres-nevezetes Bory-várat, ezt a káprázatos kastélyt, melynek gyönyörű arányai, építészeti szépségei még a legszebb olasz kastélyokhoz, várakhoz szokott szemlélőt is csodálatba ejtik. A szőlőhegyen, mely valaha a magyar királyok birtoka volt, úgy áll ez a vár, mint egy darab idevarázsolt történelem. *A fantázia már legendákat költ a vár multjáról. Ki-ásott régi falak régi meséket mondanak. Királyok kastélyai, nyaralói emelkedtek ezen a tájon. Ahol a vár épült. Biztosan Szent István nyaralója!* Mondják a buzgó látogatók, akik itt mindjárt a Bory-vár multját kutatják.

A vár ura harminc év óta építi ezt a mesébe illő várat. Hogy ki a vár ura? Bory Jenő, az európai nevű szobrász, a Képzőművészeti Főiskola rektora. Amikor az Akadémián befejeződik a tanítás, hét végére ide szabadul ebbe a művésznek teremtette andalító romantikába, ahol a lovagias középkor és egy kicsit a költői utópia világa találkozik. A keret teljesen a régen letűnt századokat idézi. A bejárat fölött pallos lóg, bátor figyelmeztetőként, alatta az utolsó nyakazó tőke úgy, mint a középkori oligarchák várában. Maga a vár születésének legendája is Petrarca és

Dante felmagasztosult szerelmi lobogását juttatja a látogató eszébe.

A Bory-vár ugyanis nem más, mint kövekben, gránitoszlopokban, márványszobrokban megálmodott szerelmi hősköltemény. Bory Jenő feleségének, élettársának és műzsjának dicséretére emelte a várat és rendezte be úgy, hogy ez több, mint harmincszobás vár pompás otthona a művésznek és feleségének, azonkívül olyan dűsgazdag magánmúzeum, mely kincsekkel teli műtárgyakat rejt magában. Székely Bertalan, Karlovszky, Csánky Dénes, Csók István, Aba-Novák, Iványi-Grünwald, Rudnay Gyula, Haranghy Jenő és számos mester egy-egy híres festménye díszíti a különböző termek, csarnokok falát, az itt található szobrok pedig olyan mesterek vésője alól kerültek ki, mint Fadrusz János, Zala György, Kisfaludy-Stróbl Zsigmond. Mindenekelőtt azonban magának a várúrnak anyagokat érő szobrairól kell megemlékezni.

Bory Jenő a hazatérő, nyugalmat kereső és békeséget találó otthonimádók áhítával hordta a várba minden alkotását. Felesége és ihletője lábai elé. Nem véletlenség, hanem hitvallás az a szobor, mely a várkapornában áll. Bory Jenőné ábrázolja, lábai előtt pedig angyal térdel és megcsókolja az ülő szoboralak lábát. Ha valaki gondosan szemügyre veszi a szobrot, láthatja, hogy a hölgy egyik lábán papucs látható, a másik láb papucsá pedig az angyalka — Boryt jelképezi — térde alatt fekszik. Mosolyogva magyarázta a mester, hogy az angyalka előbb óvatosan leszerelte a papucsot...

Itt él a magyar szobrászatnak ez az álmódó lelkű, multon és jövődön merengő

apostola és fanatikusa. Nem véletlen, hogy a Képzőművészeti Főiskolán lévő műtermének bejáratával szemben Michelangelo ötlük a látogató szemébe. A különböző szobrok és festmények társaságában ugyanis Michelangelo Jeremiásának megszobrosított alakja látható. Bory alkotókedvének, munkamódszerének, várépítő lázának monumentális arányai akaratlanul is a szobrászok királyát és titánját, Michelangelot idézik a látogatók képzeletébe. Bory is festő, szobrász, építész és költő egy személyben. Mint építész, megtervezte és felépítette, mint szobrász feldíszítette, mint műgyűjtő, benépesítette a várat szebbnél-szebb alkotásokkal. A százszalpos királyudvarban nem kevesebb, mint huszonnégy hatalmas királysobor látható: a meglevenedett magyar történelem Almos apántól Szent Istvánon, Szent Lászlón, Vak Bélán, Endrén és a többi árpádházi királyon át egészen Tinódi Lan-

Bory Jenő a vár kilátótornyán

tos Sebestyénig, aki egy kissé a magyar irodalom vaskorszakának nyelven ezt az egész történelmi epizódunkat összefoglalta. Készülőben van még négy páros királysobor. A galériát a *Kormányzó Úr* szobra fejezi be.

Amilyen férfiasan, monumentálisan kemények, szinte dübörgően erőteljesek ezek a szobrok, olyan megindultan elomlóak a mester szerelmi versei, melyekkel — akár csak szobraival és festményeivel — szintén feleséget magasztalja. Pár év előtt meg is jelent Bory Jenő egy kötet verse: csupa alázatos hódolat. Az ifjú szív heves fellobbanása és az öregedő szív őszi nap-sütése. Ime, mit írt Bory Jenő 1937-ben, házasságának harmincadik évfordulóján. Ez a kis részlet is mindent elmond:

*Nagymama lesz a menyecske,
mégsem hall egyebet,
mint: Te égi-földi szépség
csodállak Tégedet.*

*— Ne dicsérgess — szól az Edes.
Vén vagyok én, lelkem.
Ezer ősz haj, meg ezer ránc
öregít már engem.*

*Mi öregít? én nem kátom.
Nem, csak pápaszettel,
azt meg, mikor Téged nézlek,
sohasem teszem fel.*

Ki tehát az az asszony, aki örök forrongásban és magas fokra hevítve inspirálja ezt a nagy művészt? Bory Jenőné maga is művésznő: festőművésznő. Mestere Székely Bertalan volt, aki le is festette kedvenc tanítványát. Ez az ideális házaspár a Képzőművészeti Főiskolán ismerkedett össze. A megismerkedés dátumát Bory a várkapornának napot ábrázoló üvegablakába égette bele. A megismerkedés óta a két művész élete egyetlen játékos paradicsom. A mester mintázza őt: márványba faragja, bronzba önti, a művész kollégákkal megfesteti, szerelmi költeményekkel magasztalja. Verseit gránit- és márvány-

A Bory-vár

táblákba vési és elhelyezi őket a várudvarban: hadd olvassa a forró ihletek lobbanásait mindenki, aki a várban megfordul.

Mert a várat bárki meglátogathatja. A katalógus, mely feltünteti az egész műkincsállományt, betekintést enged ennek a várnak csodálatos gazdagságába. A várúr azt akarja, hogy mindenki ismerje meg ezt a várat: lássa mindenki, mire képes az elmúlhatatlan és örökké izzó szerelem, a megértés és a szívek összhangja. Csodákra, várépítésre, sziszifuszi alkotásokra. És közben maga a feleség is fest. Leghíresebb alkotása az a portré, melyet *Prohászka Ottokár* püspökről festett. Köztudomású, hogy a püspök nem ült modelt a festőnek, szobrásoknak, mert — mint mondotta — nagyon megkínózták.

— Ültem, álltam, tótágot álltam — mondta panaszkodva *Bory Jenő* nének, aki megkérte, hogy mégis hadd fesse meg a nagy püspök arcképét. *Prohászka* püspök fogadalmá ellenére hajlott a kérésre és amikor elkészült a kép, melynek egy-egy változata a Parlament, a Tudományos Akadémia és a fehérvári püspöki palota arcképcsarnokában látható, így szólt: „Ilyen vagyok, ilyen vagyok...”

Igy él boldogságban. emberfeletti idiben ez a két boldog ember. *Bory* a hét-köznapokat a növények közt és műtermében, ebben a híres alkotó „műhelyben” tölti. És ha kiröppenhet, boldogan száll a megnyugvás és a pihenés révébe, a *Bory*-vába, szobrai, múzsája és ihletője társaságába...

BARÁTH FERENC

Az ég feketekék, mint a régi menteposztó. A csillagok úgy ragyognak rajta, mint az ökölnyi ezüstgombok. Nincs egy harapásnyi hely a végtelen égmezőn, ahol ne fényeskedne valami. A csillagok lesik az alvó tanyákat, az álmódó földeket. Néha valamelyikük nekirugaszkodik. Lecsúszik nagyhirtelen hasonfekve, a földi puszták végtelenjének legszélre. S úgy eltűnik valamelyik nyárfaterdő mélyén, mint a rabságból szökött betyár.

Éjjel után ballag az idő. A dülő nyirkó szekerekről áldomdik. A gyenge vetések tele szájjal szívják a föld tejét. A tanyák hallgatnak, mint a fájósfogú, összegörnyedt vénemberek. És nincs egy mocsanás sehol a végtelen határban. Hirtelen elhaló vonítás, ijesztő üvöltés, rekedt bögés csattant karikásával a szenderedő mezők arcába. A tanyai kutyák erre beleszimatolnak a levegőbe. Felborzolják szőrüket. És olyan vonításba törnek ki, hogy megborsózik tőle a háta mindenkinek. Aztán kaparják a földet. Tépik, rágják a láncot. Marják a közeli fészert ajtaját, csakhogy fedél alá jussanak.

Álmos asszonyok nyitják ki a tanyaajtókat. Cserdesítik a kutyákat, de azok csak szűkölnék, bújnak a szoknyák alá, míg csak a házbellek rá nem rémülnék a valóságra.

— Légiriadó van!

A sikítás elhal, a házbellek egy szemvilágot alatt kint állnak az ajtó előtt. Egy lány balfelét mutat.

— Édesanyám, nézze, mi van ott!

Valahol a végtelenségben titokzatos fények világlóttak meg az ég arcát. Mintha karácsonyfa állna valahol a kormos éjszakában. Csillagszórók is sziporkáznak rajta. És a tavaszéji karácsonyfa lassan ereszkedik lefelé. Tüzet vet az alvó tanyák arcába.

Az első karácsonyfa után a második, harmadik, a tizedik sziporkázik a bámuló szemekbe. Aztán halálkomor hangok zudolnak el viharsebese a mezők fölött. A föld remegni kezd, mintha vasostorral vernék a hátát. Mély robajok hallatszanak. Dübörgések száguldoznak a meztelen lábak alatt. A tanyákon didereg minden ablaküveg. A kútoszt lassan meghimbálózik. A macska farkát tartva, végtelen nyávogással bújik az istállóban a jászol alá. A lovak felugranak fejtükből. A tehének odafarolnak kisborjaik mellé. És féltősen végignyálják őket. Mert a robajok, dörgések, morajlások tovább remegtetik a fekete világot.

— Édesanyám, bombázzák Pestet! Az ott Pest — mutat a lány az ijesztő fények fészke felé.

— Teremtő Egyuristen! Mit élnek át azok az ártatlanok most! — jajdul ki egyszerre a rémület az asszony szájából.

A bombák rekedt robbanása, az ágyuk ordítása egyre zúdul a fülekbe. Mintha vastag bádorgatótáblát vernének a föld alatt véres öklök, akkora a földrengető hangvihar. Az asszony, mintha a halál szemébe nézne, dermedten figyeli a veszedelmet. S mire a lánya

mellé lép, már tehetetlenségében a földön térdel. És imádkozik a távolban szenvedőkért, akik közül egyet sem ismer. És imádkozik a kezét tördelve azért a városért, melyet életében még egyszer sem látott, mert vonaton akkor ült életében először és utoljára, amikor leánykorában Szentkútra ment öreganyjával búcsúra.

Asszonyok szaladnak át a szomszéd tanyákból. Összebújnak. Huzogatják a kendőjük csomóját. Állnak az éjszakában. Nézik a rettenetes fényességet, mely még mindig megvilágítja az ég hasát. És hallgatják a dübörgést, mely mostmár olyan, mintha millió vassarok rugdosná alulról a hörgő, utolsókar rugó világot.

Az égen ijedten pislognak a csillagok. A galambok kiszállnak a ducból. A kutyák rég elszaggatták a láncokat. De az asszonyok nem tudnak semmiről. Csak nézik a halál fényét. És azt rebegi egyre az ajkuk:

— Könyörülj az ártatlanokon, Egyigazisten.

Egy végtelenség után meghal a távolban a szívet remegtető fényesség. Elcsendesedik a morgás. A föld is kinyújtózik, elernyvede a nagy hidegrázás után. De a tanyai asszonyok csak állnak egy helyben. Néznek egy ismeretlen város felé, ahol azóta anyák, gyermekek hörögnek utolsó és véres meszelővel mázolja be az utakat a halál. És ott állnak még akkor is környel a szemükben, amikor derengeni kezd, a tanyák közé beoson a meztelenség hajnal és a síró széllel ezüstharmatot hint a vetések közé.

(Gy. Gy.)

TAVASZI HIMNUSZ

Csöppen az eresz,
olvad a jég,
elszáll a felhő,
kékül az ég.
Libben a szellő,
űde a lég,
tavasz jön, tavasz,
virágos szép.
Jégbilincs enged,
pattan a zár,
ezernyi élet
tavaszra vár.
Ébred a mező,
illata száll
s ujjongva dalt zeng
ezer madár.
Éltető sugár
fény közeleg
S győztesen jön el a kikelet.

NAGY ARANKA

Halottszívű asszony

Karcsú a teste, lüktet a vére,
rúzs tesz ajkára, éjt fest szemére,
ékszerből csillag, mosolya hódít,
haja napsugár, kellemes bódít,
bódít és hódít!

Karcsú a teste, virgonc a nyelve,
nem sejtí senki, hogy nincs már lelke,
meghalt a lelke, egyszer, akkor... ott
az első csóknál, mert az hamis volt:
s aztán mind az volt.

Azóta tudja: asszonynak lenni,
boldogságot meg sohasem lenni;
körüli zsbongó Hútság Vásár,
holt szívet árul sokezer sáfár,
ördögi vásár!

Halottat takar kacaja, hangja,
»Nekem már mindegy«-et nem látják rajta.
Mosolyog, szeret, míg szíve repedl
Szenvedés, Titok, asszony a nevedl
Titok a neved!

SYLVIA CORA

AZ ÚJ MAGYAR IRODALOM

ESEMÉNYEK

PAPP JENŐ:

SZÍVÜGYEINK

című új könyve.

PAPP JENŐ, a »Magyar Nők Lapja« főszerkesztője, az »Uj Magyarország« munkatársa, az országos hírű kritikus, ebben a könyvében gyűjtötte össze azokat a szépirodalmi írásait, amelyek a mai felzaklatott világban a szellem diadalmas erejét jelentik a szépségre szomjas embereknek. Ezek a remek költői művek forró kapcsolatban vannak a mai idők eseményeivel és az örök, halhatatlan szerelemmel, amely minden korban, a történelmi viharzások közepette is annyi problémát okoz a nőnek és férfinak.

A szenzációs tartalmú könyv
ára, kötve, előfizetőinknek 10-50 P
Könyvkereskedői ára 15.— P
Fűzve, előfizetőinknek 6.50 P
Könyvkereskedői ára 10.— P

Megrendelhető:

a »Magyar Nők Lapja« kiadójában
Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. II. 6

Szörényi Éva és
Timár József

Báró Kemény János, a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója első darabjában, a „Péter“-ben, egészen szokatlan, újszerű témát pendített meg. Regényírói multja azonban túlságosan befolyásolta és az épkezláb ötletből csupán egy vezércikkszólomokba ömlő megoldásig tudott eljutni.

Elünk még sokan, akik pontosan vissza tudunk emlékezni a trianoni béke utáni megszállással, helyesebben országvesztéssel kapcsolatos repatriációs tragédiánkra. Százával és ezreivel álltak a budapesti külső teherpályaudvarokon a vagonok, amelyekben szárazkenyér és vörösen égő muskátlik díszek között Erdélyből, a Felvidékről és a szerbek által megszállt Délvidékről ezer és ezer család sirta el az akkor könyörtelenné látszó égne keserveit. Már akkor megszólalt pár fiatal író és újságíró, akiken utóbb alaposan elverték a port, mert azt merték vallani, hogy ki kell tartani, nem szabad otthagyni az ősi földet, az ősi házat, nem szabad otthagyni semmit, ami a nemzedékek során örökké és mindenkor magyar volt. Kemény János a magyarságnak e mélypontját vitte színpadra, szeretettel, megértéssel és az eseményeket átélte férfi súlyos mondani-valóival.

Timár József, Szörényi Éva és
Maklár Zoltán

Talán legutóbb *Herceg Ferenc* igyekezett a Zrinyi Ilonáról szóló darabjában olyan egyszerű és közvetlen eszközökkel örök emléket állítani a magyar nagyaszonynak, mint ezúttal ő, de sajnos, a téma kézenfekvő mélységeinek még pillanatai is elsikkadtak a kisebbségi sors alapján tökéletesen megérthető vezércikkszólomok között. De hát nem politikáról, hanem színpadról van szó. Pillanatig se tagadom, hogy a színpad szerves része a nemzeti politikának, de annyi ezer és ezer csinja-binja van, amivel mindenkinek számolnia kell, aki meg akarja hódítani.

Miről van itt szó? Az elsikkadt, nagy drámai lehetőségek között az a lényeg, hogy Radnóti Péter, a negyvenedik évében élő halántékán rokonszenvesen ősz földesúr, kilenc évig vállalja a kisebbségi sors legsúlyosabb kötelezettségeit. A birtokán élő földműzragadt és kizsákmányolt nép érdekeit a végletekig védi, gondja van a papra, tanítóra, erdei munkásra s anyja, az erdélyi nagyaszonny követelésére hajlandó a soványan eresztő birtok minden jövedelmét feláldozni egy új magyar iskola felállítására. Megérkezik azonban kilenc év előtti ifjúkori szereleme, aki a „nyugatról“ jön s mint csillogó-villogó páva vonul be, asszonyságának tündöklő fegyvereivel, a vakolatát hullató, kopott bútoraival, áporodott szegényszagot árasztó vidéki kúriába. Radnóti fellázad. Menni akar az asszonnyal nyugat felé, a szerelem és fény, a vers és zene, a könyvek és képek gyönyörűnek álmódott idegen tájai felé. Most egyszerre nem bírja a trágyaszagú falut, a fürdőszobanélküli kúriát, már az ősök képei sorsának forgószele kapja el, menni, menni, minél és végzetes sorsának forgószele kapja el, menni, menni, minél messzebbre menni...

A darab egyetlen lényeges drámai momentumát ott terebélyesedik ki, amikor édesanyjával, az öreg, hallatlanul energikus, a magyarság és föld összetartozásában makacsul hívó nagyaszonnyal került szembe. Korbácsütésként éri a néző és a szerep szerinti ellenkező fiú lelkiismeretét a nagyaszonnyal kinyilatkoztatása, hogy Erdélyben a férfiaknak nem az a dolguk, hogy a boldogságot keressék, hanem minden körülmények között teljesítsék kötelességüket.

Radnóti Péter a további kötelességvállalást megtagadja. Nem segít a dolgon az se, hogy megjelenik a fruskaszerelemet asszonnyal öntudattal bevalló Katica is, aki egyrészt kirobbanó szavakban hányja szemére a nagyaszonynak, hogy a férfit igenis olyasmivel is vissza lehet tartani, mint a rendbe-

Színházi krónika

Elmondja: *Fiamlary Antal*

hozott ház, újra huzatott bútorok, átfestett falak, egyszerű kis masina által megoldható fürdőszoba, — egyszerűval mindazzal, ami egy dolgozó, kötelességét becsülettel álló férfi hétköznapijait emberségessé, civilizálttá tudja tenni, — másrészt fiatal korának legtisztább szerelmes hangján igyekszik megmagyarázni Radnótinak, a „Péter bácsinak“ nevezett Radnótinak azt, hogy gondoljon a havasok szűztiszta illatára, a fenyők zúgására, a földre és fűre, virágra és sziklára, a mérhetetlen nyomorúságra, szóval mindarra, ami az Uristen különös ajándékát — Erdélyt jelenti. Radnóti nem tágit. Menni akar. Eibúcsúzik a falu vezetőitől s amikor azok elmennek, a falu papja, régi iskolatársa, izzó szenvedéllyel azt vágja szemébe, hogy a román hadbírósi tárgyalás elől menekül. Radnóti fellebben a régi, kemény önérzet. Már az ifjúkori szerelem se befolyásolja és keményen kijelenti, hogy — marad.

A dráma súlyos hiánya, hogy a hős nem belső kényszer alapján marad ott, hanem külső érvek hangoztatására.

Az előadás a rendíthetetlen és végtelenségig kitartó nagyaszonny, *Tasnády Ilona* felejthetetlen alakításával jelent ritka színházi élményt. Az Istenáldotta művész nő megrázóan egyszerű. Szívet elszorító eszközökkel bizonyítja, hogy bizonyos helyzetekben az erős és kitartó asszonyokon múlik minden. Történelmet tudnak változtatni, csapást elhárítani, gyerekeket felnevelni, száz és száz ember sorsát becsülettel elintézni. *Lukács Margit* kissé kiesett szerepéből, inkább külsőségeiben volt veszedelmes asszony, mint szerepének átélésében. *Szörényi Éva*, amikor alkalma adódik rá, a gyöngyvirágos szelidségből pillanatokra egy sorsát és jövőjét öntudatosan irányító nővé formálódott. *Timár József* hitelt érdemlően élte át az erdélyi „elmaradottság“ és a nyugati kultúra között tépelődő férfi súlyos konfliktusát. *Maklár Zoltán* öreg inasa a darab komor színű palettáján üde és szívezzszóló fényfoltot jelent. A darab többi szereplő, *Rajzsi Lajos*, a román teljhatalmat fitogtató őrmester szerepében *Balázs Samu*, valamint *Bodnár Jenő*, *Tassi András*, főleg *Ujlaky László*, *Füzesi Anna*, *Turányi Alajos* és *Pásztor János* is tudásuk legjavával szolgálják *Kemény János* erdélyi történetét. *Németh Antal* rendezése mellett a fiatal *Apáti Imrét*, mint játékmestert, elismerés illeti szorgalmas munkájáért.

Maklár Zoltán, Szörényi Éva és Tasnády Ilona

Timár József, Bodnár Jenő, Füzesi Anna és Ungvári László

FELCSILLANÓ emlékek nyomában

IRTA: Szentgyörgyi Ferenc

Nem tudom, de azt hiszem, hogy velem együtt mások is abban a korban, amikor az embernek már több barátja van a temetőben, mint az életben, ha néha-néha, a meditálás perceiben visszafelé tekintenek a múltba, először valami sűrű ködfátyolt látnak és a ködfátyolon át, mint homályos fényképen, csak elmosódottan, körvonalak nélkül tűnnek elő az életükből már kilépett, de emlékezetükbe vissza-visszatérő régi alakok, emberek.

Ez a ködfátyol aztán lassanként oszolni kezd, az alakok körvonala élesen kibontakozik és az előbb még homályos kép olyan, mint egy dombormű. Aztán a domborműből a mellékalakok közül kiválik a főalak és önálló szoborrá lesz. Vértől, hűsből való eleven szoborrá.

Nekem, életem mulásával sok ilyen domborművem van és a meditálás perceiben e domborművekből, bizony, szép számmal lépnek ki a főalakok.

Megelevenednek.

Mint ahogyan most tisztán, világosan magam előtt látom — *tanári kart*. Azt a néhány csupaszív, jó embert, — ma már, hosszú idők távolságából és az élet viharaitól kissé megtépázva tudom, hogy azok voltak — akik hallatlan türelemmel, önfeláldozással vesződtek velünk, pattanásos képpé, komisz kölykökkel.

A tanári kar!

Hallom a hangjukat, a sokszor — ha jól emlékszem legtöbbször — feddő, korholó hangjukat, fülemben cseng a nevetségük, — mert nevetni is szoktak — látom a ruhájuk színét és él, elevenen él előttem minden gesztusuk.

S hogy szól ez a hang!

Hát lehet elfelejteni azt a bársónysíma, meleg hangot, amelyet minden iskolai év végén a tornateremben, a zöld posztóval leterített asztalka mellől hallottunk — kisdíák, nagydíák — és jó palócosan kiejtve a szavakat, hogy:

— Mint á vándor á megtett útra, úgy tekintünk mi is most vissza az elmúlt iskolai évre...

Az igazgató úr búcsúzott a tornateremből, feje fölött a felhúzott karvastagságú mászókötelekkel, a gyűrűhintával, háta mögött a korláttal, búcsúztatta az iskolai évet, amelybe sok-sok emlék kért és szerzett helyet magának, akár diák, akár tanár jegyezte fel.

Minden »Te Deum« után ezzel a mondattal kezdte évről-évre beszédét az igazgató úr. Voltak, akik négyszer hallották, aztán kimaradtak a gimnáziumból, mert a kereskedelmi iskolában már három év után érettségizni lehetett, de akadtak, akik vagy tízszer néztek vissza a megtett útra »mint á vándor«, a hívős tornateremben, amikor kiánt már tele igérettel üzent a közeledő nyár. Ez utóbbiak a bukkott diákok sorából kerültek ki. Akik egy-két osztályt — szeretett szüleik örömére — megismételtek. ... Én nem felejttem a hangot, a tornateremben, a zöld posztóval leterített asztalka mellől elmondott szavakat.

Emlékszem, kint a harctéren, amikor a kilométerek százai, ezrei maradtak le mögöttünk s úgy néha, ha lélegzethez jutottunk, valamelyik árok partján megpihentünk, — az oroz égbolt alatt, a végtelenségűn tűnő pusztaságban — visszanéztem. »Mint á vándor a megtett útra...« — recitáltam magamban a régi-régi mondatot. Nem is volt semmi hiba ebben az emlékezésben. Legfeljebb annyi, hogy amikor utoljára hallottam ezeket a szavakat, a templomból jöttünk, a »Te Deum«-ról és imakönyv volt a kezünkben. Az oroz égbolt alatt azt néztem meg, hogy rendben van-e a revolverem...

A következő domborműből kilép a történelemtanárom. Krisztusszakállt viselt, aranykeretes cvikkerét ha néha egy-két percére a katedrán, az asztalra maga elé tette és úgy, cvikker nélkül nézett előre az osztályra, világoskék szeme szinte mosolygott.

Látom esernyőjét, a hatalmas paraplét, amely alatt egy kisebb-tagú család is elfért volna. A tanár úr az esernyőt jó időben, zord időben, télen-nyáron magánál hordta. Amit a katonatiszteknek a kard jelent, azt jelentette az esernyő a tanár úrnál. Nyáron, amikor mint az olvasott arany csurgott a napfény a kisvárosra, a tanár úr akkor is a terebélyes esernyő alatt védekezett a nap izzó sugarai ellen.

Az én történelemtanárom s mi, a még jobblétre szenderült ifjúság idejében ugyanis még nem ismertük a napkúrát.

... És hallom a kissé keményen pattogó, érces hangját, amikor karját a mellén átölve, nyugodt léptekkel mérte azt a kis utat, amely a tanterem egyik falától a másikig vezetett. Így »magyarázott«. Sétált, föl és alá. Nem nézett reánk, az osztályra, mintha ott se lettünk volna. Járt-kelt, apró, kimért lépésekkel, aranykeretes cvikkerén át a padlót nézte és mondta: »Mátyás, az igazságos király«, vagy »Széchenyi, a legnagyobb magyar«, vagy: »Deák Ferenc, a haza bölcse«.

Érces, kissé pattogó hangon — magyarázott. Talán ezért is értettük meg.

Ez az érces, pattogó hang csak minden év október hatodikán lágyult meg, olvadt föl. Amikor a gimnázium a szabadságharc vértanúinak gyászünnepe tartotta.

A tornateremben.

A kis zöld posztóval leterített asztal mellett mindig a történelemtanárom mondta az ünnepi beszédét.

Osztályonként felsorakozva, mint az orgonasípok álltunk mi — kisdíákok, nagydíákok — és amikor a történelemtanárom az aradi

Golgotháról beszélt és megcsuklott a hangja — aranykeretes cvikkerét néhány pillanatra levette az orráról, kabátja belső zsebéből zsebkendőt húzott elő, megtörölte a cvikkerét, aztán a világoskék, mosolygó szemét, — ilyenkor, emlékezem, oldalba böktém a szomszédomat, a nagy mafia osztálytársamat és mintha

gyóntam volna, nagyon halkán, érzelmesen sügtam a fülebe:

— Te, a tanár úr sír!

... A mosolygó, kékszemű, krisztusszakállú történelemtanáromról — mielőtt tovább lapoznék az emlékek és emlékezések könyvében — még valamit szeretnék elmondani. Egy tanári magyarázat az egész. A Magyar Tudományos Akadémiáról. A tankönyv hiányát a történelemtanárom azonban pótolta, kiegészítette.

— A Magyar Tudományos Akadémián az ország legokosabb férfiai foglalnak helyet. Elképzelhetitek, hogy milyen okos emberek lehetnek, amikor a mi városunkból, amelynek tizezer lakosa van, egy sincs közöttük.

... A negyedik osztály padjaiban ültünk akkor, rövid nadrágot hordtunk, hajunk, mint sündiszó tuskéje nőtt ki a fejünk bubjából, fantáziánk tehát kifogástalanul működött. Mi még sokkal többet képzeltünk az Akadémiáról, mint a történelemtanárom úr mondott.

... És most egy dús szökehajú fiatalemberre emlékezem — időn és téren át — szeretettel és az érzékenyülős hangján, mint a jó barátira szokás, aki nagyon közel állott hozzánk.

Mert ő az volt: barátunk. Tanárunk és barátunk, pajtásunk, aki, ha kirándultunk a Nagyerdőbe, bakot ugrott velünk és nagyokat nevetett, amikor a kemény gumilabdával eltaláltuk. Emlékszem, a mézáros fiára, a behemót, csupaizom gyerekre, aki tizennégy éves korában otthon az apjának segített az üzletben. Felbőrujt a vállán meg se kottant neki. A mézáros fia a nagyerdei kirándulásokkor mintha ezzel akarta volna bebizonyítani karjában feszülő erejét, nem dobta, hanem vágta a kemény gumilabdát a tanár úr felé. Mindig eltalálta. És a tanár úr megdörzsölte a találat helyét és nevetett. Mi is nevetünk.

Istenem, gyerekek voltunk, kurtanadrágos, rágottkőrű kis gimnázisták, a Nagyerdőben madarak százai fityűltek, trilláztak: a zenét szolgáltatták a mi hancurozásainkhoz, a tanár úr pedig a természetrajzot tanította húszegynéhány esztendejével — az iskolapadból éppen hogy megszabadult — és szegény volt, meg szerelmes volt.

Az egész osztály tudta róla. Láttuk, amikor úgy alkonyattájban végigsétált a kisvárosi korzón a menyasszonyjelöltjével, aki szintén szegény volt és szintén szöke. Aranyoskőke.

Emlékszem, tavasszal, virágok nyílása idején, a természetrajz órára, ha a rózsát tanultuk, akkor rózsát, ha szekfűről beszélt a tanár úr, akkor szekfűt tettünk csokorszáma a katedra asztalára. Néha meg belegázoltunk a vadvirágos rébte, letaroltunk minden szálat mezei virágot.

A tanár úr ilyenkor nem könyvből magyarázott. Egyszer rózsát vett a kezébe, másszor szekfűt és az egész virágot megmutatta, hol a bibe és hol a porzó...

Hogy megtanultuk-e? Valószínű. De arra emlékszem, az óra végén a tanár úr magához ölelte a rózsát, szekfűcsokrokat, a tarka mezei virágokat és vitte... vitte... aranyhajú menyasszonyának...

... Csak még egy lapot hajtok emlékkönyvemben.

Ott, ahol ezeket a sorokat olvasom:

— Fiúk! Ne mondjátok soha, hogy én orvos, ügyvéd, bíró, tanár akarok lenni. Ez kevés! Miniszterelnökök akarjatok lenni!

És akkor — kamaszok voltunk már — odasügtam a padbeli szomszédomnak.

— Na, — hangzott a kérdés néhány pillanattal később a katedráról — mit sügtak neked?

— A szomszédom felpattant ülőhelyéről és határozott hangon válaszolta:

— Azt, hogy tanár úr miért nem lett miniszterelnök?

A tanár úr, a katedrán bólogott. Aztán réám nézett, egyenesen réám s így válaszolt:

— Csak azért, fiam, mert az országban több tanárra van szükség, mint miniszterelnökre.

... A latint és a magyart tanította a tanár úr és — fájdalom — hiába üzenem meg neki, hogy az osztály szorgalmas volt, iparkodott, egyik másik közülünk történet-csörtetett is az életben, de miniszterelnök egy sem lett közülünk. Hogy miért nem, ők tudják.

Én a magam részéről akkor tettem le erről a pályáról, — ha szabad így neveznem — amikor az első csapnivalóan rossz versem nyomtatásban megjelent és az irodalmi kávéházban először ittam feketét — hitelbe.

... Hiába üzenem meg ezt az én latin-magyar tanáromnak, nem hiszem, hogy eljutna hozzá az üzenet. De lehet, hogy fent, a magasságos csillagerdős égen, a Hadak-útján van postai szolgálat.

Ha igen, akkor megtalálja. Mert a magyar tanárom a Hadak-útján távozott. Húszegynéhány évvel ezelőtt, amikor valahol orosz földön először dörögtek az ágyúk, ropogtak a fegyverek és egy muszka golyó átlított egy drága magyar szívet. Ez a szív a tanár úr szíve volt.

... Az öreg diák, akinek több barátja van a temetőben, mint az életben, ezzel becsukja az emlékezés könyvét. Könnyet nem ejthet rá, mert könnyei már elfogytak. Különbösen is, idősk mulásával megtanulta, hogy minél nagyobb a fájdalom, annál kevesebb a könny...

A kék virág lovagja

KRÚDY GYULA EMLÉKEZETE

Nagy, dióbarna szemének álmatag tekintete most is előtem van. Olyan elevenen, mintha csak élne. Ez marad legtovább kísérő emlékem róla. Ez az örök férfibánatot tükröző, korától gögösen elforduló, melankólikus multbarévedés, amely úgy illett úri lustasággal eleresztett, talán vastagabb eleresztett, szép, fekete

lami távoli muzsika hallgatására félre billent, szép, fekete cigányfejéhez. Combyukában és szívében az új romantika kék virága. Őles, daliás alakja — amelyet másfél évszázaddal ezelőtt nemesi testőr-attila tett volna még délcegebbé — egyforma, örökölt dzsentri-könnyedséggei hajlott meg, ha gúnyos bók szikrázott az ajkán vagy dömökölt penge a kezében. Így járt Krúdy Gyula három évtizeden át a magyar irodalom berkeiben, amelyeken egy-két pestbudai utca, kávéházi sarok, sörcsarnok, klubszoba és szerkesztőség értedődik. S így bukkann fel most emlékezetemben is, mint a távolodó tegnapiak legfelejtethetlenebb »ködlovagja«.

Alig ötvenöt esztendő volt, amikor meghalt és majd nyolcvan kötet maradt utána. Egy egész kis könyvtár, százaszét szórt, szinte összeüjíthetetlen műveiből, meggyőzően dokumentálva Jókai bőségével pazarló munkakedvét. Nem véletlen, hogy Jókait említem vele kapcsolatban. Krúdy Gyula törvényes örököse s talán egyetlen igazi folytatója volt az »ibolyaszemű ember« mult-idézű varázseréjének és kifogyhatatlan mesélő kedvének, anélkül, hogy maga valóban *fabulátor*, a szó szoros értelmében mesekitaláló lett volna. Az ő életre kelt ólomalakjai maguk szőtték maguk köré a legsodálatosabb mesehangulat aranyhálóját. S ez a hangulat pótolta nála a tulajdonképpen elhagyott mesét, a bonyolult szálazású izgalmas történetet. Ezért nem írt Krúdy műfajilag szigorúan körülhatárolható, igazi regényt: beírta a felduzzasztott novellával, a lírai aláfestésű kor- és életképpel. De novellái — mintha *egyetlen* nagy munka összehangolt fejezetei lennének — szervesen folytatják és kiegészítik egymást. Olyan tökéletes gyöngyszemek, amelyeket csak zsinórra kellene fűzni, hogy drága nyaklánczá teljesebben. Ő azonban, egy alig észrevehetően *lemondó* gesztussal elhárította magától ezt a feladatot. Holott nyilván éppúgy sóvárgott utána, mint az induló század másik nagy magyar novellistája: Cholnoky Viktor. Ám nálunk az írónak — kivált ha nem váltja aprópénzre talentumát az újságírás robotjában — mindenekfelett *sokat* kell termelnie. Sokat és könnyen, önemésztő iramot tartva a mindennap gondjával. Krúdy Gyula ahhoz a ritka-erős fajtahoz tartozott, amely győzte ezt a veszedelmes iramot. Kedvvel éppúgy, mint tehetséggel s amit talán csak kevesen láttak meg kortársai közül: mindvégig töretlen zsenialitással.

Költészete a zenéhez áll legközelebb. Ahhoz a legkorlátlanabb kifejezőművészethez, amely egy szeptimakkord föloldásra váró zengésével pillanat alatt fel tud idézni bennünk egy kedves arcot, egy régi szerelmet, egy várost, egy kort, egy egész elmúlt életet, minden körülötte lebegő emlékek egyetemben. Mondatait kótázni lehetne, annyira zeneileg éreztetik meg a hangulat fokozatosan emelkedő vagy halkán elhaló dallamát. »Őszi erdő nyúl el

a domb alatt, mint egy hosszú, vörös női hajszál...« Nem úgy hangzik ez, mint amikor a cigány »magának« játszik, mitem törődve azzal: hallgatja-e valaki? Míg Krúdy írásait olvassuk, az örök idő felelmes szomorúsága úgy nyugdíjait önnünket is, mint magát az író, aki a multat ébresztgeti egy szüreti éjszakán, kezében mély-hegedűvel, andalogva járón a holdvilágos párákat lehelő dombokon. Ez már nem álom a multról, de maga az életre-keltett mult, a költő teremtképzeteivel visszavetített valóság. Elsüllyedt korok és »táj hangulatát, halott gavallérok párbajait, elillant magyar őszök melankólikus színeit, porladó dámák pajkos szerelmeit senki sem idézte nála közvetlenebbül, hárfazengésű mondatok édes muzikáján keresztül. Mennyi mesét tudott Podolinról, régi zsoldosokról. De Ronch kapitányról, Szindbád hazai utazásairól, öreg Kemény Zsigmondról, emlékező vén pincéerekről, hajdani nagy ebédekről és ivásokról, Rezeda úrról, — aki egy kissé nyilván ő maga volt — a *Hét bagoly* fogadóról, a titokzatos N. N.-ről és a kalandor ál-Petőfiről. Mióta Pestre érkezett a »Vörös postakocsival«, mindig frissen faragott kalamusából percre sem fogyott ki az álom és emlékek színes tintája. A Nyírség sokáig hallgatott ő előtte. Tán Kölcsey óta. Krúdy minden titkát tudta ennek a bánatos magyar csendnek és úgy mondta el, méla iróniával, költői megilletődéssel és művészi játékosággal, hogy aki hallotta: nem felejté el.

De nem volt naiv romantikus, mint Jókai. Fölötte állott a multnak, amelyet a mának magasságából tekintett át. Halk humora mindig megérezte a köze és hősei közt feszülő távolságot. Ösztönössége mellett is rendkívül öntudatos elfordulás ez. A felnőtt, aki egy tavaszi délelőtt sokáig nézi a gyermekek sárkányeresztését: olykor önkénytelenül gyerekké válik s maga is belefeledkezik a játékba. Krúdy sohasem állott be játszó alakjai közé, csak játszott velük a maga mulatságára. Szerette őket, lelkesedett értük, de egy alig leheletnyi gúnyos árnyalattal, egy odavetett jelzővel minduntalan elárulta, hogy az ártatlan örömkömben itt olyan valaki gyönyörködik, aki már rég *kivülről* szemléli az élet apró mulatságait és tragédiáit. Ahogy az ember a saját gyerekkorát éli át egy cigarettából felszálló, kék füstkarikán elmélázva, egyszerre érezve a boldogság mézét és a csalódás fullánkját: úgy nézte, szerette és élte át Krúdy a multat, sajnálva, hogy már elszállott s a műértő pillantásával simogatva végig annak minden sajnó szépségét, amelyet az elmulás csókolt rá.

Az óbudaí vén házak — amelyekben szű percegése méri az időt s amelyeknek kéményében Hartwig kísértő lelke sóhajt szeles éjfeleken — nem látják többé őt, a borongókedvű sétálót, kifakult évek színeinek páratlan visszaálmodóját. Krúdy Gyula elárult írószálat holtan rozsdásodik a toll. Gazdája holtan pihen a kerepesi temetőben és sirja fölött, a csendes estében, finom köd szálldos. Szelid alkonyati pára, vagy az elnémult legendák szakadozott ezüstfátyola... De ő maga, a »kék virág« örök lovagja, elevene új tovább írsaiban. Kevés írónk nőtt olyan nagyra halála után, mint ez a bűbajos költő, akinek helyét még a mi hálátlan utókorunk is a legnemesebb értékek között jelöli ki — a magyar halhatatlanságban.

Farkas István:

LELEPLEZETT LIDÉRCLANGOK

Margit, aki az első éjszakáját töltötte a furcsa ódon épületben, felriadt, mert az öreg óraszerkezet, amely már a bölcsőjénél is muzsikált s talán az első zenei hangokat adta fiatal életének, most már szokatlanul csendgett ütött-kopott faszekrényében. Hallani lehetett, amint láncon lógó súlytömbjei csikorogva és zörögve ereszkednek alá, hogy kinoskeservesen megszólalásra bírják az ütőszerkezetet. Az egykor álombaringató, mély, dördülésszerű óraütések most idegenül hatottak rá és a fiatal leány hallotta, hogy a zaj megkerüli a házat, súlyosan tovaoszog láthatatlan pályáján, besiklik hozzá a nyitott ablakon és megsemmisül a sarokban, a nehéz brokátfüggönyök ráncai közt, vagy a sötét bútorok fakult lapjain.

De nemcsak az óraütések riasztották fel a nagyvárosból jött nőt, aki azért telepedett meg a régi házban, hogy egy frissen elhantolt ember, az édesapja hagyatékát átvegye, — hanem azok a bizonyos táncoló tüzek is, melyekről valamikor annyit mesélt ágyacskájánál egy jóságos asszony, aki a világot vele, a friss, rózsaszínű étellel ajándékozta meg. A régi mesék azóta régen a könyörtelen valóságba oszlottak s nem maradt belőlük egyéb, mint nyugtalan éjszakák idején egy-egy elmosódott gondolat.

Most azonban ott táncolt az ablakpárkányon a mese valósága.

Margit látványt szemmel, rémülten nézte. Maroknyi, imbolygó láng libbent, mozgott, ugrált ott, néha két arasznyi magasra. Zöldessárga lángocska nézett szembe vele. Néha eltűnt, hogy váratlanul újra visszatérjen, aztán egyszer a szobába is beugrott, de mintha menekülne, megint az ablakpárkányon termett s pillanat múlva harmadmagával jelent meg. Mintha apró, eleven, lángruhás manók igyekeztek volna a leány felé, de mintha közte és köztük láthatatlan üvegfal volna, nem jutottak tovább. A leány rémülten meredt rájuk és nem értette könnyed táncukat. Az egyetemen azt tanították, nincs érthetlenség a világban és ami a halál vonalán innen esik, az megoldható, kézzelfogható, géppel lemérhető, vagy órával időrendbe állítható, az étellel és természettel összhangba hozható szükségesség, aminek értelme és célja van. Csak ott, ahol a sír szája ásit felénk, kezdődik valami, nem számunkra fenntartott világ s jobb, ha belé nem pillanthatunk, mert ha megtehetnők, létünk keserűséggel telnek meg és elviselhetetlenné válnék.

Mégis, az ilyen kísérteties éjszakákon, mikor az óra éjfélét üt csikorgó lomhasággal s lángok táncolnak az ablakpárkányon, nem fiatal leány alkalmas arra, hogy az anyagot és törvényszerűségeit keresse az ilyen látványokban. Mária se volt rest s mikor a táncoló lángok kizuhantak a keribe, magára kapta köpenyét s az ajtóhoz állt. Úgy gondolta, ha a lángok újra megjelennek, kiugrik az ajtón, végigszalad a folyosón és bekopogtat nagynénjéhez, aki a háztúló szárnyában várja a holnapi tárgyalásokat.

De abban a pillanatban, mikor a lángok táncba újból kezdődött és a leány valóban szélesre tárta az ajtót, a kis zöld manók beugrottak a szobába! Apró, de gyors mozdulatokkal a szoba közepén termettek. Mária most már sikoltozva menekült. Hirtelen nyolc-tíz láng jelent meg és üldözöbe vette őt. Némelyik mintha bokája után kapkodna! Most... valahol fénynyaláb aranylott bele a sötétségbe és a leány valakinek nekirohant. Valaki magához szoritotta s morgott, de mit törődött Mária mindezzel... ő csak lábait kapkodta a zöld lángok elöl...

— Ne féljen, kisasszony! Hiszen ezek ártalmatlanok

— hallotta ekkor egy férfi mély, biztató, harangozó hangját. — Csak lidércek, — folytatta az illető — a lép szép éjszakai virágai, kedves, hideg tüzek, amik nem égetnek... bizonyára huzatot csinált valahol s ezért szegődtek a nyomába...

Csak most érezte Mária, hogy bizonyos férfiarok ölelik át. Kibontakozott és rászólt az idegenre:

— Hogy merte ezt megtenni? Világítson kérem a saját arcára, hogy holnap felelősségre vonhassam...

— Miért? Maga a karjaimba szaladt, hallottam sikoltását, segítségére siettem és még maga méltatlankodik? Egyébként tessék...

A lámpa markáns, kifejező férfiarcot világított meg. Mária mindig szerette nézegetni azokat a férfifejeket, amelyeken a hajat nem fésülték simára s nem pomádézták ragyogó fényesre a fodrászok, hanem úgy maradt, ahogy a férfi hajnalban ébredésről hátrasimítja kissé. A kis bölcsészleánynak is voltak álmai, álmainak lovagjai is akadtak. A lángok idevarázsolták a nyugtalan éjszakák álomlovagját, erős, izmos férfit, a közvetlen közelébe!

— Kicsoda ön? Hogyan került ide? Hiszen vacsoránál nem láttam!

— Arnold mérnök vagyok, a maga vacsorája után érkeztem, mégpedig gyalog a lápon keresztül és ezek a barátságos kis tüzek álltak sorfalat ünnepélyes bevonulásonnal. Mutatták az utat — az érvényesüléshez. Furcsa dolgok történnek, kislány, manapság s ahogy így elnézem magát, nem csodálkoznám, ha véletlen a lidérclángokból koronát fonna a hajára. Node most elég legyen! Menjen vissza a szobájába... jöjjön csak, majd rendbehozom a dolgokat.

Mária szólni akart, de a férfi nem várta meg. Előresietett s a leány utána igyekezett félelmében. A mérnök lámpát gyújtott a szobában, bezárta az ablakot, lehúzta a függönyt, — Mária elnézte szálás, karcsú alakját — aztán a leány felé fordult.

— Maga most szépen bebiujik a paplan alá, s hajcsi, reggelig fel sem ébred. A lángok csak hajnali két óráig ugrálnak, aztán hűvös szellő seper végig a lápon és elsőpri a vándortüzeket. Két óráig a folyosón sétálok, hogy ne féljen. No csak ne hadonázzon, vegye úgy, hogy el akarok szívni egy pipa dohányt. Nem értem, a nők mindig hajlandók bebeszélni maguknak, hogy a világ csak értük és körülöttük forog. Jó éjszakát. Majd ha elaludt, kiáltson s akkor én is lepihenek.

Két hónap múlva tört elő az első olaj a lép mélysegeiből. Úgy vágta le a fűrőkút tetejét, mintha papirlapokat rombolt volna szét. A mérnököt a légnjomás mellén találta. Hátrátántorodott. Valahol valaki sikoltott. Vagy húsz lépésnyi távolságban az árokpárt margarétái közt ült Mária, az kiáltott oly nagyot. Arnold odaszaladt.

— Most már gazdagok vagyunk, drágám! Ha azok a lidércek meg nem kísértének azon az éjszakán, mikor egyenesen a karjaimba rohantál, talán sohase jut eszembe, hogy olaj után kutassak erre felé. Tudod, drágám, mi lehetőleg csak biztosra megyünk. Ahol lángok táncolnak az éjszakában, ott petróleum gőzölög a felszínen s a lép rothadó füvei öngyulladástól kapnak tüzet... Mikor a lidérceket láttam, már tudtam, hogy nyugodtan nekiláthatok a munkának, az eredmény biztos.

— Mikor megláttalak, én is ezt éreztem. Vagy nem rám gondoltál? — kérdezte a leány és a férfi széles mel-lére simult.

Egy asszony visszafordul

IRTA:
SIMON
MARGIT

A vonatban nemhogy csillapodott volna a fejfajása, még elviselhetlenebbé vált. A hátsó agyában, lemm, majdnem a nyakcsigolyáncól mintha éles kis kalapáccsal verte volna egy konok kéz a taktust. Tram... tra... tram... vagy csak a vonat kerekének a zakatolása volt ez?... Azóta az esetes óta, semmit se hallott és látott tisztán, szemé előtt elmosódott filmként peregték le a képek. Az a kép is, amelyben — mint egy elavult film-drámában — ő játszotta a szenvedő hősnő szerepét. Mert szenvedett, kegyetlenül szenvedett, az első gondolata az volt, hogy megöli magát... Csak már otthon lenne az anyja mellett és alaposan kisorhatná magát, hátha akkor feloldódna benne ez a zavaros feszültség... Ki merete volna gondolni, hogy azok alázttá így meg, azok okoznak neki ilyen testi és lelki szenvedést, akikben legjobban bízott. Irmat — hiába volt távoli rokon — mindig testvéries együttérzéssel fogadta, ki is tételezhette volna fel szelid lényéről, hogy ilyesmire is képes! És Béla! Hathónapi házasság után... nem, még nem is szeret visszagondolni erre a jelenetre...

Es nem is akarja többé látni őket, legyenek boldogok, ő nem áll az útjukba. Mama majd mindent elintéz Bélával, ő csak a tárgyaláson vesz részt. Béla! Hát ennyi a szerelem, csak addig tart, míg nem jön egy másik nő és egy kihasználható alkalom! Pedig Irmus se nagy szépség, csak üdőbb az arca, nem olyan fáradt, mint ő és nincs mindig sötét karika a szeme alatt... De Béla tudhatná, hogy ő nem tehet erről, hisz az állapotaival jár ez a folytonos gyengélkedés...

Már besötétedett, mikor megérkezett. Az ég alján violaszínű esik mutatta a nemrég még vörösen izzó nap helyét, maró és éles hópíhekét vágott arcába az északi szél. Egyedül, gyalogosan indult neki a vizenyős országútnak.

A hócsizma megnehezítette minden lépését, ötpercenként meg kellett állnia, hogy pihentesse elnehezedett testét. Rövid út után érezte, hogy gémbereklik a keze és az arcán mozdulatlanán dermedt a bőr. De ment előre, árkon-bokron keresztül, felzaklattott idegeinek szinte jól esett most ez a testi erőfeszítés. A fejfajása is csillapodott s már nem kuszálódta olyan zavart összevisszasággal a gondolatai. Most már vissza mert nézni arra a vrettenes képre is. Mi is történt tulajdonképpen? Lefeküdt, mint mostanában minden délután. Irmus esomagolt, az esti gyorsal készült elutazni, de megérte, hogy »arra« az időre visszajön.

Már félálomban volt, mikor valami furcsa nyugtalanságot érzett, valami különös hiányérzetet, mintha elvesztett volna valamit. Különös, megmagyarázhatatlan érzés volt ez, a pszichológusok tudatalatti ösztönnek nevezték el. Még egészen álomítás volt, mikor felkelt és benyitott az ura dolgozószobájába. Azok még az ajtó halk zörejét sem hallották, továbbra is ott álltak összesimulva.

Azt hitte, elájul, furcsa bénító érzés fogta el, meg kellett kapaszkodnia az ajtófélfába, hogy össze ne essék. De összeszedte minden erejét és úgy lépett vissza, hogy nem vették észre. Az első gondolata a menekülés volt, csak el, el tőlük, minden szó, minden magyarázat nélkül... Az ura nemsokára elment a hivatalba.

Irma tovább esomagolt, ő pedig úgy tett, mintha még mindig aludnék. Egyszer fölélhajolt, érezte a lehelletét, minden erejét össze kellett szednie, hogy a szemébe ne vágja, »te csaló, te két-színű!« De hallgatott, csak belőlről forrt és kiplódt és azon töprengött, nem jobb lenne-e meghalni?... Közben egészen besötétedett, az utat nem látta jól, nem is nagyon ismert, sohse járt még itt gyalog, eddig mindig kocsival hozták és vitték. Az állomás lámpája sem világított már, nem tudott tájékozódni, de az a bizonytalan érzése volt, hogy eltévedt. A hó ismét elkezdett szállingózni, a metsző decemberi szél úgy hasította az arcát, mint egy éles kés. És hozzá még nem is öltözött melegen, csak az otthoni pongyolája fel vette a kabátját és sapkát húzta a fejére. Andráspuszta húsz pere járásnyira volt az állomáshoz, de úgy érezte, már van háromnegyed órája, hogy nekiindult a kitaposatlan dűlőútnak és most sem látta a tanyából elővillanó fényeket.

— Eltévedtem! — állt meg riadtan egy széles árok előtt és csak most döbönt rá, hogy milyen veszélybe került. A hőmérséklet a fagypontra körül járhatott, éjfélig talán még bírja a kőborlást, aztán lerogyik egy havas buckára... és reggelre vége... Riadt döbbenet szorította össze a szívét, nem! nem! sikoltotta bele a néma estébe, nem akarok még meghalni, huszonnégy éves vagyok, irtózom a haláltól, hisz még nem is éltem! Béla... nyöszörgött panaszos szemrehányással... Béla... segits... és én megbocsátok mindent... még ennél nagyobb bünt is megbocsátanak. Igen, most is az ura jutott először eszébe és érezte, soha még így nem tudta ezt, hogy hozzá tartozik, hogy Béla az övé és az övé is marad, jöjjön bár száz Irmus és száz kaland közébe.

Mert a test és a vér követelheti ösztönös jogait, de a lélek az nem követi a test lázongását. Csak az ura után jutott eszébe az anyja, mami, mami! vajjon mit szól majd, ha betoppan hozzá és azt mondja neki, se! akarok válni az uramtól, mert még aludtam, csókolóztam egy lánnyal! Biztosan a szemébe nevet, »te boldond teremtés! hát nem emlékszel már az apdra!« Ha csak csókolózott volna! De egyszerre őt parasztasszonya is volt és ezek az asszonyok hozzám jártak panaszkodni... és tőlem kérték a pénzt a gyermekeknek... Egy csók... és Irmus elmegy Pestre, visszajövök, ha megszületik a kicsi, de ez nem is olyan fontos, nem lesz szükség rá, »ne gyere Irmus, se most, se máskor, te tudod, hogy miért!« És a lány nagyon okos, irónó hivatásból foglalkozik az emberi lélekkel, meg fogja érteni, hogy az ő pillanatnyi mámorra nem ér annyit, mint két, mint három ember boldogsága... Mert itt már Attiláról is szó van, igen, fiú lesz, tudja, érzi, hogy fiú lesz, meennyit beszéltek róla Bélával, milyen lesz, szőke, barna? és az ő szelid természetét örökli-e vajjon, vagy az apja nyugtalan temperamentumát? Mert Béla kicsit bohém volt, rapszódikusán változtatta az egyéniségét, ez az Irmuossal való »eset!« is csak vesztélyből fakadt, vagy inkább hiúságból. Megvonzódom megpróbítani, lássuk, egy nős embernek van-e olyan vonzóereje, mint egy nőtlennek? És a játék izgatta csak, nem a nő; nem szeretett bele a lányba... Istenem! Csak megegyeszenhetne vissza, már nem vágyott az anyja után. Bélát akarta látni, a meglehetősen, amit ostobán, dacos gyermek módjára hagyott el, azóta már keresik, vajjon hol lehet! azt mondta a fűszereshez megy! — mondja Irma és Béla kétségbeesetten futkos össze-vissza... Elszökött otthonról, mint egy vasott kisgyerek, nem, ez nem illik hozzá, egy felnőt asszonyhoz, aki három hónap múlva egy élő gyerek anyja lesz, Istenem! add, hogy a kicsi ne szenvedje meg ezt a »kalandot!«

Es még mindig nincs semmi fénypont, pusztá és néma minden, a hold se világít, mintha egy idegen bolygóra került volna. olyan kihalt, sivár és ismeretlen itt az egész környék. De nem! Mint egy imbolygó kis méces, mint egy kis reménységű ar a lépcsőiben, apró kis fénypont közeliek feléje. Meggyorsította a járást, már egész közel ért az imbolygó fényponthoz, már emberi hangokat is hallott, majdnem elsírta magát a boldogságtól.

Két subás parasztember jött a viharlámpával, majdnem a nyakukba borult.

— Legyenek szívesek megmondani, messze vagyok még Andráspusztától?

— De hisz egész ellenkező úton tetszik lenni. — felelte az egyik, akinek jeges szilánkok ragyogtak a bajuszán. — rossz úton tetszett elindulni.

A másik kíváncsian emelte fel a lámpát. — nagy merészség ilyenkor útnak indulni, pláne egy nőnek, — mondta feddő hangon. Farkasok is járnak erre, tavaly is széttéptek egy asszonyt.

— Maguk hova igyekeznek? — kérdezte megremegő hangon, mert eszébe jutott, hogy apa is hányzorgott lőtt ezen az úton farkast. Eddig nem is gondolt erre a veszélyre.

— Az állomásra megyünk — felelték majdnem egyszerre, de sietniük kell, mert mindjárt beérkezik a vonat.

Az asszony hirtelen elhatározással lépett melléjük.

— Én is magukkal tartok. Messze van még az állomás?

— Nem, nincs messze, — mormogta a jegesapos bajusz, — aztán csodálkozva tette hozzá: — De hiszen azt mondta, az Andráspusztára tart.

— Meggondoltam a dolgot... visszamegyek a városba — felelte majdnem vidám hangon.

— Jól is teszi, — hagyta helyben a fiatalabbik — ott nem téved el.

Alig tíz perc múlva már be is futott a vonat, az asszony még soha ilyen barátságosnak nem látta a zord és füstös harmadik osztályú kocsi. Mert most erre váltott jegyet, nem jutott másodikra pénze. Hisz nem számított rá, hogy érkezése után egy óra múlva már vissza is utazik... Mert ennyi idő telt el, mióta megérkezett...

— Senki se tudja meg, hol voltam. — határozta el magában, — Belának azt fogom mondani, egy barátónomtól töltöttem el az időt...

Háromnegyed óra múlva beért a kis vicinális. Ahogy leszállt a pályaudvaron és belenézett az ismerős fényekbe, a nemrég történt események már csak rossz álomként tűntek elő. Majdnem futva ment a kijárat felé és lázas örömmel ült be egy taxiba.

Haza! Haza, Bélához!...

GYERMEKDIVAT

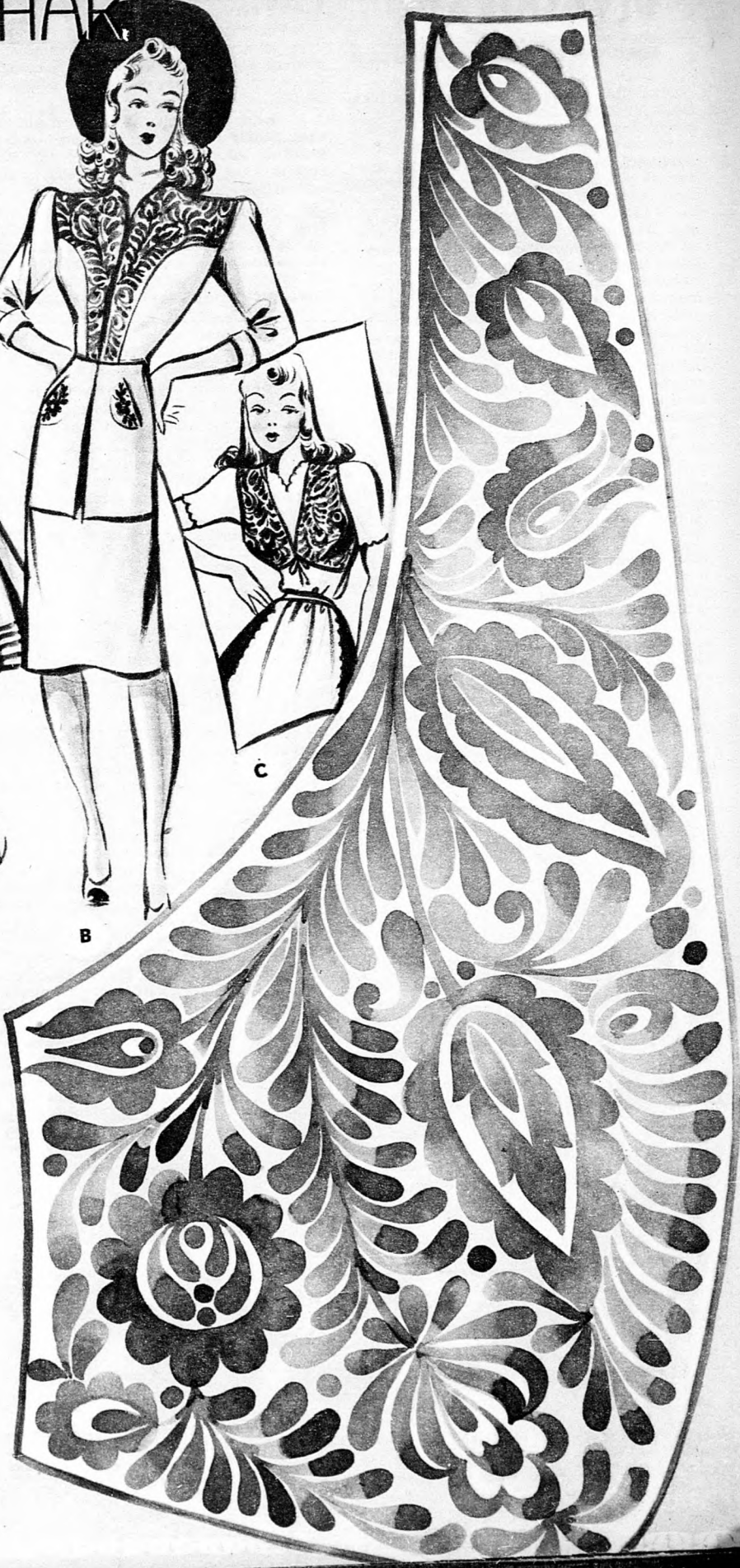
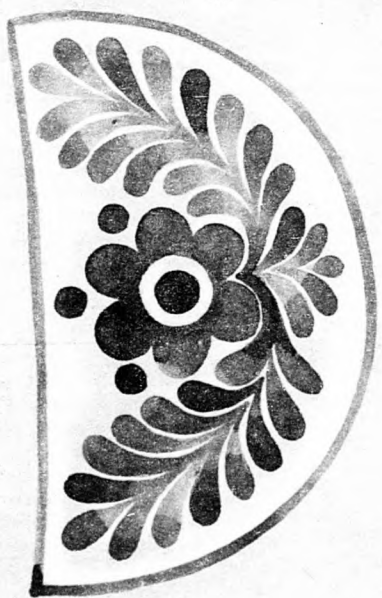
MAGYAROS RUHÁK

A

B

C

Olvasóink kívánságára ezután rajzban mutatjuk be a legújabb divat-terveket, amelyeknek vonalai határozottak, élesek és biztos útmutatásul szolgálnak. Nem kell találgatni, világosan tájékoztatnak a szabás és varrás titkairól, amit különösen azok tudnak értékelni, akik maguk készítik el ruhájukat és természetesen a szabónők. A rajz nem titkol el vonalakat, nem ad fel rébuszokat. Töprengés nélkül lehet utána készíteni a szabásmintát. De több a lehetőség a magyaros tervezésű ruhák bemutatására, valamint a gyermekruhák ismertetésére is, amire gyakrabban kerül sor a jövőben. S mindezen fölül sokkal több és változatosabb anyagot adhatunk számról-számrá, mert a háborús divat ha semmi meglepetést, semmi újdonságot nem is hoz, mert — nagyon okosan — alkalmazkodik az idők parancsához: a divátot nem lehet elnémtani, legfennebb egyszerűsége utasítani. Hogy a szigorúan vett egyszerűség jelszó mellett mennyi változatosságot találunk a divatban, arról az alább ismertetett divatrajzokban számolunk be.

Legtöbb ruha a gyermekeknek kell. Nem kis gond pótolni a kinőtt, vagy teljesen hasznavehetetlenné vált ruhát. Még jó, ha van elhasznált férfiing, amelyiknek a hátából, elejéből és az ujjából össze lehet állítani egy olyan édes kis ruháskát, mint amilyen az 1-es számmal jelölt másfél-kétéves baba ruhája. Az eleje egybe van szabva, a nadrág hátul legombolható s a felsőrész is háton gombolódik. A nadrág szárába gumi van belefűzve. Ujjak rövidék.

2. Színes vászonból készült egy-kétéves fiúcska ruha, amelyet himzés díszít a

nyak körül, az ujjakon és a zseben. A nadrág körül gombolódik a blúzához.

3. Fehér vászon egybe szabott ruha 3—5 éves kislánynak. Piros színű himzés díszíti az alj szélét, a két zsebet, a bubigallért és a kék, vagy rózsaszín vászonból készült bolerót.

4. Nyári játszó ruha 4—7 éves kislánynak. Színes vagy fehér vászonból. Az alj szélét, a kihajtott gallérját, az egybesabott rövid ujjak szélét és a zsebet cakkzott színes madeira himzés díszíti.

5. Virágmintás karton ruhácska 5—8 éves kislányoknak. Az alja bő, harangszabású, szélén cakkzott szélű fodor fehér vászonból. A felsőrész sima, nyak körül körgallér, szintén cakkzott széllel, a rövid puffos ujjak szélén ugyanolyan fodor, mint az aljon.

6. Nyári játszó ruha 2 éves fiúcskának színes vászonból, kantárral. A nadrág széle színes pamuttal van beszegve.

7. Fiúcska ruha drapp vászonból. A blúz gallérját, elejét és az ujjak szélét nagy, színes himzéssel díszített cakkok díszítik.

8. Játszóruhácska 4—6 éves kislánynak bármilyen színű vászonanyagból. Ha van maradék himzőpamut, a nyak körül, az ujjak szélét és a zsebet himzéssel lehet díszíteni.

9. Hároméves kislány ruhácskája. Egybeszabva, elől gombolódik, két-két berakás bővíti. Bubigallér a nyak körül. A puffos ujjak visszahajtott pántját, az alj szélét himzés díszíti.

10. 5—8 éves kislány ruhája. Bármilyen anyagból készíthető. Alja sűrűn berakott. A felsőrész sima, matrúzgallérja és a rövid ujjja széle kék pamuttal hímzve. Derékön öv a saját anyagából. Az elején rejtett gombolású.

A. Fiatal lány magyaros ruhája mezőkövesdi himzésű pruszlikkal. Az alj anyaga fehér grenadin, bőven ráncolt, négy sor piros szalag díszítéssel. A felsőrész is grenadinból készül, nyak körül bőven ráncolt, keskeny piros szalag van belefűzve, rövid bő, puffos ujjak, szélén piros szalagból fodor. A pruszlik alapja fehér selyem vagy bársony, sokszínű matyóhímzéssel díszítve. Piros szalaggal van összefűzve, amely a derék alján csokorra van kötve s a két vége az alj hosszaiáig ér.

B. Nyári vászonkosztüm fiatal hölgyeknek. Hatásosan díszíti a kabát elejét és a hátan a vállrészt a színes, művészi mezőkövesdi himzés, amelynek nagyított mintáját a zsebrésszel együtt baloldali rajzunkon mutatjuk be. A kabát szabása derékban vágott, alakhoz simul, a háromgyedves ujjak visszahajtott pántban végződnek.

C. Mellényke fehér blúzhoz, fiatal lányoknak, mezőkövesdi, sokszínű himzéssel díszítve. (b. e.)

VIRULÓ EGÉSZSÉG

pajzán jökedv, friss életerő nyilvánul meg az eleven, nyílteszű gyermek mozdulataiban.

A fejlődés e korában a lélek és test ápolása, nevelése döntő befolyással van egész jövőjére.

Minden gondos szülőnek kötelessége ügyelni arra, hogy gyermeke testileg-
lelkileg egészséges maradjon, megerősödjék. Az izmok, csontok, idegek erősödésére, az ellenállóképeség fokozására adjon gyermekének kora ifjúságtól kezdve reggelire és uzsonnára 1—2 csésze Ovomaltine-t.

Az Ovomaltine az életet fenntartó valamennyi sejtépítő anyagot tartalmazza; friss tejből, tojásból, kakaóból és malátából készül. Kellemes ízű könnyen emészthető természetes erősítő tápszer.

A gyermek fejlődését elősegíti, testi és szellemi erejét növeli az Ovomaltine

OVOMALTINE HATÁS
CSAK OVOMALTINE-től működik!

ÚJ KÖNYVEK

Ertsey Sarolta polg. isk. tanár, akinek versei »Búcsú helyett« címen jelentek meg, ebben a költeménykötetben határozott tehetséget árul el, amely feljogosít arra, hogy bizalommal tekintünk további fejlődése elé. Megkülönböztetett finomságú érzéseit hatásos formában szólaltatja meg, amelyek igaz visszhangra találnak az olvasóban. Ha így fejlődik, ahogy ez a verseskönyve, mint ígéret mutatja, az új magyar költészet első rajvonalaiba is kerülhet. — Murgács Kálmán, a népszerű dalköltő »Hetedik nótáskönyve«, amelyek közül néhánynak még a versét is a nótaköltő írta, gyarapítani fogja híveinek taborát. Kedves, hangulatos népdalutánezatok ezek a nóták, amelyek feltétlenül nagy népszerűsége számíthatnak.

IA-33
pudert
használok

J-F-SCHWARZLOSE FIAI
BUDAPEST

Most, amikor az egész világ különös figyelemmel fordul az olaszországi események felé, az érdeklődés homlokterébe a Vatikán-állam kerül.

Gyönyörű, művészi alkotásban örökítette meg Bernini a kereszténység templomát — az előtte hatalmas ívbén szétnyíló oszlopcarnokkal együtt. Önkéntelenül is a Megváltóra gondolunk. Aki a világ keresztényei felé tárja karjait, hogy azokat — mint szeretett, megtévedt gyermekeit — magához ölelje.

Valóban 400 millió lélek tekint ma misztikus megrendüléssel a Szent Péter-templomra, melyet Bramante, Michelangelo, Maderna és Bernini művészete gyönyörűség csodává emelt. Aki először pillantja meg az óriási teret, az nem láthatja annak teljes nagyszerűségét — de ha már a kétszáznyolcvannégy oszlop valamelyikéhez odaáll az illető — a végtelen nagy aránytalanság láttán — először Isten nagyságán, majd saját maga törpeségén csodálkozik.

*

A Szent Péter-templom bejáratától balkéz felé, a Tiberis jobbpartján — külön városnegyed alakotva — hosszú századok alatt épült fel a Vatikán. Területe 440.000 négyzetméter, melyből 15.000-et a Péter-templom és a Kolonnád foglal el. Keletről észak felé haladva, Bernini oszlopcarnokai, Via di porta Angelica, Piazza Risorgimento, Via Leone IV., Via della Mura Vaticane, Via Aurelia, Campo santo Teutonica és a Via della Sagrestia határolják.

A Vatikánvárosnak főbejáratán, a híres „Bronz-kapu” kívül van még vagy tizenöt szebbnél-szebb kapuja, mely mindegyike előtt a Vatikán

híres, ferdesapkás svájci gárdája áll őrséget. Jelenleg — az olasz városparancsnokkal történt megállapodás értelmében — Kesselring katonáinak a megerősítésével.

*

Az 1929. évi február 11-én létrejött „Laterán-paktumot”, mely a Vatikán-állam teljes függetlenségét és a pápa személyének szuverénitását elismerte, Mussolini és Pietro Gasparri, a pápa államtitkára írták alá.

A megegyezés harmadik pontja szerint Olaszország elismeri a Szentszék teljes tulajdonjogát, kizárólagos hatalmát és szuverén jogorvoslását — a Vatikán területére vonatkozólag. A

A Vatikánváros látkepe

szerepének van azonban egy pontja, amely világosan kiköti, hogy bár a Szent Péter-tér a Vatikánvároshoz tartozik, továbbra se zárják el a közönség elől — és az olasz hatóságok hatásköre alá esik. És annak ellenére, hogy maga a templom a közönség állandó rendelkezésére áll, a hatóság hivatalosan annak „szabadlépcsőjét” csak a pápai állam vezetésének külön felkérésére vagy engedélyével lépheti át

*

A belső rendnek s fegyelmnek legtöbb óre a pápai hivatalok éién álló Governatore, vagyis

a kormányzó. Szükségességét az 1929 június 7-én kelt pápai törvény mondotta ki és ugyanakkor jogokat és kötelességeket ruházott rá. Többek között ő gondoskodik a magánbirtok védelméről, a nyilvános rend fenntartásáról, az egészségről és a tisztaságról, valamint feladatkörébe tartozik a polgári hatóságokkal szükséges kapcsolat állandó fenntartása is.

A kormányzót a pápa nevezi ki. Hivatala gyakorlásában pedig a Segregatio Generale és a Consiglio Centrale támogatja. Hatáskörébe tartozik az összes nyilvános hivatal, beleértve a Vatikán rádió- és telefonállomását is.

A Vatikán sajtó bírósága, a „Tribunale di Prima Istanza” úgy polgári, mint büntetőjogi szempontból egyaránt illetékes. A rendről és az államrendőrségről a pápai fegyveres hadtestek gondoskodnak.

Ezek *Guardia Nobile*-ből, a pápa világhírű svájci gárdájából, a *Guardia Palatina d'Onore*-ből és a pápai csendőrségből állanak.

És amikor a Vatikán-állam területén lévő Sangello-palotában lévő Őszentes Államtitkárságának Információs Irodája a világtörténelem legnagyobb háborújának eltűnt katonáit igyekszik felkutatni és a megszerzett adatokat — nemzetiségre való tekintet nélkül — az aggódó hozzátartozók címére eljuttatja, ugyanakkor a pápa a rombadőlt házak és paloták füsttőlgy romjairól megrázó szövegeket küld a világ népei felé.

*

A pápa — az egyházi állam és egyben az apostoli római katolikus egyház feje — az isteni tan legfőbb tudora és szellemi vezére annak a négyszázmillió katolikumnak, akik az egész világon szerteszóra élnek. Hivatala gyakorlásában a kardinálisoknak szent kollégiuma támogatja. A hetven kardinális közül hat, mint kardinális-érsek, ötven kardinális-pap és tizenegy kardinális-diakon működik.

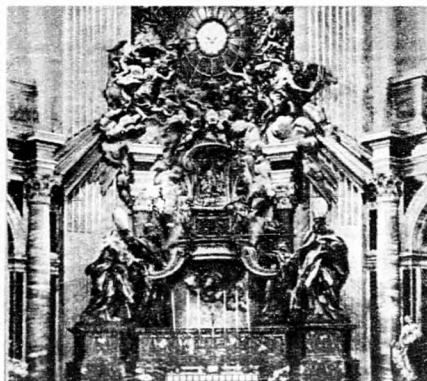
A Szentatyja abban az épületcsoportban lakik, amely a Péter-templom bejáratától jobbra terül el. Palazzo Apostolico Pontificio a neve. Ennek egyik legszebb helyén emelkedett 1450-ben a pápai palota, melyet azóta is állandó lakóhelyül használnak a pápák és melyet közben a világ legnagyobb művészei építettek.

A Vatikán úgy, ahogy mai szépségében áll, nemcsak Róma és Olaszország, hanem — mint a Renaissance egyik legragyogóbb művészeti megnyilatkozása — az egész művelt világ büszkesége is.

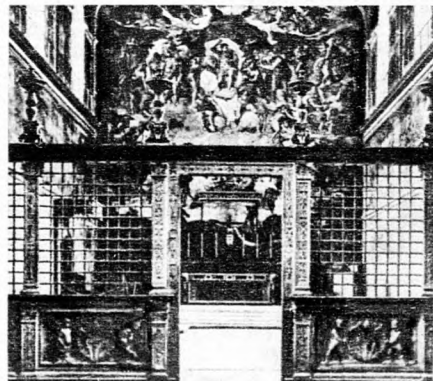
TAMÁS TIFAMÉR

Michelangelo: Pieta

Szent Péter trónusa

A Sixtus-kápolna

ÁBRÁNDKÉP

REGÉNY • Irta: Baróti Géza

(2. folytatás)

Ádám megszökött a lugasból és szétnézett az állomás körül. Az erdő úgy vonzotta, mint egy álom, amit nem lehet elfelejteni. A szélén viaszos levelű hársak álltak, nyurga nyárfák és terebélyes tölgyek, de beljebb már fenyők, zöld tornyok kimagaslott a többi közül. A sánpár mellett bemezéskedett a fák közé és nyomban érezte, hogy sohasem járt még ilyen furcsa, derűs és barátságos erdőben. Nagy, lila virágok nyíltak a fák között és karsos páfrányok, a bozót fővén puffadt gombak ijesztgettek, különben üres volt ez a furcsa erdő, mint az a másik, álmában.

A madarak a fák hegyén ültek, vagy a bokrok zugában ugráltak, de más állatnak nyoma sem volt és ember sem járt a fák között, pedig a zabföldek szépek voltak, a krumplibokrok dúsak és fekete inas szárlal jelezték, hogy alattuk gazdag családban kuporognak a gumók.

Végre meghallott valami ütemes nyikorást.

Egy irtás mögül kibukkant a trezina, a rozsdás sineken, az apró lovacskák dobogását elnyelte a homok. Mert homokból hánytak fel a laza töltést, homok sárgállott az árok partján és homokfoltok verték fel az erdő szőnyegét, ahová nem jutott növényzet.

Az első kocsiiban Péter állt és hajtotta a lovakat.

— Gyűjön, ifiúr, mindjárt átfogok és mehetünk is Pereszpára!

Ádám beugrott a kocsiába, amely imbolygott a sínén és tele volt a katonai pokrócok kemény szagával. Péter átadta a gyeplőt és ügetésben megindult a stojanovi állomás felé, ahol már egészen összekeveredett a társaság és a feketekepű kapitány orosz notát pengetett citerán.

Amíg az utasok felcseleztek a kocsiába, Péter átfogta a lovakat a trezina hátába s a karaván elindult a „paradicsom“ felé. Ádám Péter mellett állt a lovak mögött és hajtott. Keményen tartotta a gyeplőt, amely megrándult, amint valamelyik ló felkapta a fejét és mélyet bókoltt egy óriási bogáncs bíbor tüskéje felé.

A trezina kanyargott az irtások és ösvények között s amint lassított egy könnyű emelkedő előtt, a fák közül kijött egy özgida. Alig volt nagyobb, mint egy nagyronótt, piros pettyes gomba. Békésen megállt a trezina mellett és nedves orrával szimatolt az utasokból és a csomagokból áramló ismeretlen szagok után. Alig hogy észrevették, új látványosság tűnt fel egy távoli tisztás szélén. A fűben lovas állt, nagycsontú, fekete lovon és figyelte a trezina utasait. Fiatal, fiú volt, alig idősebb, mint Ádám. Hatalmas vállai között fészkelt a feje, világos szemében csupán érdeklődés volt.

— Wlasza, — kiáltották az ismerős tisztek, — szervusz, Wlaszát!

A lovas fiú elmosolyodott, meglengette feléjük kalapját, most már az asszonyok is integétni kezdtek és kiáltoztak a fiúnak, hívták, hogy tartson velük. Wlasza azonban feltette kalapját, sarkonfordult a hatalmas lóval és egyetlen ugrással eltűnt a fák között.

— Wlasza volt, — magyarázták a tisztek — Littowszky Wlasza, a földbirtokos fia. Az övek ez a föld az erdőn túl, néhol Lembergig lenyúlnak a mezők, amelyeket az öreg nem enged bevetni semmivel. Különös ember, de a fia remek kölyök.

Áradozva dicsérték Littowszky Wlaszát, aki a házigazdájuk volt, mert Littowszky

Kasmirt évek óta a tolókcsohhoz szögezte valami betegség.

Ádám elbűvölten meredt Wlasza után. Sohasem látott még a maga korabeliek között ilyen nagyronótt fiút, ilyen pompás lovat és ilyen megjelenést, ahogy Wlasza eléjük bukkant az erdőszélén.

Az apja átnyúlt az ülésen és meghuzalta a kabátját.

— Láttát? Wlasza lesz a barátod. Holnap reggel már érted jön!

Ádám bólintott.

Az irtás tágulni kezdett és kétoldalt, két színben fürdő mátkátlak olvadtak a töltéshez. Az apja átkiáltott a feketekepű kapitányhoz.

— Nemsokára megérik a mákod, Kari!

A pötttyöképű leugrott a mozgó trezináról és lefutott a mákföldjéhez. Gyöngéden nézegette a tábla selyem virágait, amelyek már lazán ültek a vaaskosfalú, zömök gubákon. Ez is az ő műve volt. A mákföldek végén feltűnt Pereszpa.

A hantolt gerendákbul faragott kerítés mögött fehér barakkok álltak sorban, utakkal és virágágyakkal összekötte. Füst szállt egy épületből, ahol fehérkötényes szakácsok álltak a meleg vacsoragőz páráját lehetett érezni. Liszkay Kari, aki gyalogosan baktatott utánuk, hangosan felkiáltott:

— Borjúpörkölt! A teremését, megint borjúpörkölt lesz vacsorára!

Az asszonyok és tisztek nevetve kászóldtak le a trezináról, még be sem kukkantottak a házakba, meg se nézték a tiszta, rendes legényeket, akik készségesen sorakoztak a trezina állomása mellett s máris otthon érezték magukat. Liszkay Kari felpanaszolta a borjúpörköltet, valaki egy legényt szalasztott az étkezdébe, hogy a söróket hűtsék be s abban a szempillantásban otthon voltak, Lengyelország nagy erdejében, az ukrán határ mentén.

Amikor leszállt a trezináról, megérezte a fáradság szörnyű súlyát. Zúgott a feje.

Homályosan emlékezett arra, hogy az édesanyja oldalán végigbotorkált a táboron. Mindent meg kellett nézni az izgatott apák és férjek oldalán, mert személyes büszkeségük volt ez a kis gerendaparadicsom a konyhától kezdve a kuglipályáig. Látta a kaszinót a színpaddal és a söntéssel, az öntözőművet és az istállót, amelyben simaszőrű, kövér lovak abrakoltak, aztán látta az édesapja szobáját a pokrócos heverővel, ahol lefektették és elfújták a petróleumlámpát.

Szembem feküdt a nyitott ablakkal, amelyen beözönlött a hársak édes illata. Az emlékek roppant dagállá nőttek, amelyek fölött, a füstölgő és kavargó habok tetején, Littowszky Wlasza lovagolt fekete ménen, feleje lengetté kalapját és nézte őt olyan hívó pillantással, hogy majdnem felkelt. De a fáradt test fölött már nem volt hatalma a szép látomásnak.

Elaludt.

A csodálatos erdő

Másnap reggel arra ébredt, hogy megérintették az arcát. Felnyitotta szemét és egész testében végignyilat a nyújtózás gyönyörűsége, amely elhomályosította a tekintetét is. Csak akkor látta meg Wlaszát, amikor újra összehorpadt a heverő szögletes fészkében.

Wlasza valóban óriás volt.

Csizmás lábait szétvetette, mégis csak nem a mennyezedig ért, széles vállain feszült a zubbony, haja kilógott a kalap alól,

amit a fejbübjára taszított játékosan. Kezében lovaglókorbácsot tartott és annak a végével csiklandozta meg az arcát.

— Sokáig aludtál, — mondta és nevetett azon a gúnyos kölyökhangon, amelytől már régen Ádám fejébe futott volna a vér, de Wlasza nevetésében nem volt semmi sérítés, csak a gyöngyöző vidámság pattogott a fogai között. — En is sokat aludtam, amikor Varsóban voltam és egy hétig utaztam hazafelé. De most már elég volt. A forrásnál megmosdasz, sieszt az öltözéssel. A lovak már itt vannak. Kinn megvárak.

Ádám meg se moccant. Nehezen oldódott fel abból a különös bűvöletből, amely Wlaszából áradt. Bámult a széles vállak után, amelyek egy pillanatra betöltötték az ajtót. Wlaszát különös illat kísérte, amelyben az erdei széna szaga keveredett el a ló és a szerszám fanyar bő szagával.

Ádám felült és esodálkozott, hogy semmiféle fájdalmat nem érez. Az erdei levegő kiszívta belőle a fáradságot. Kiszállt az ágyból és majdnem felkiáltott. A heverő mellett pirosbőrű csizma feküdt. Karesű, puhaszárú bagaria csizmák voltak. Ilyen kifogástalan csizmát eddig csak egy dévai huszáron látott, de az a csizma fekete volt, ez pedig piros, mint a fényezett meggyfa.

Péter bedugta fejét az ablakon.

— Tetszik a csizma, ifiúr? A suszter csinálta találmóra, de alig hiszem, hogy jó ne legyen. Na, húzzuk csak fel a nadrággal együtt!

Mert a széken lovaglónadrág is volt, meg egy kurta zubbony, amit özbörből szabhattak. A suszter találmóra is pontosan dolgozott, meg a szabó is, minden úgy illt Ádámra, mint még semmiféle ruhája. Gyorsan felöltözött és kiállt az ajtóba.

A barakk előtt lugast építettek, az este alig látta s most eltakarta előle az erdőt ez a befuttatott léckosár, amelynek létrás falain oroszlánszáj és harangvirág-fürtök lógtak, bársony kelyhük tele volt napsütéssel. Ádám még sohasem látott ilyen napütést. Előző este is szépen sütött, de nem ilyen tiszta, aranykék kékében s nem ilyen sűrű, meleg izzal, mint most reggel. A lugas mögött feltűnt az erdő. Nem vette elég gondosan szemügyre s nem mérülhetett el nyakig a halványzöld varázslatban, mert a lugasból szőlították. Az édesanya ült ott és az apja, éppen reggeliztek és Wlaszát hallgatták, aki magabátomlót egy szelet vajkenyeret és teleszájjal mondott valamit, amin jóízűen nevetett az édesanyja. Csudálatos vidámság borította be az egész táborot. Péter a lugas mellett mosolygott, a konyha felől kórusban hallatszott a szakácsok kacagása, akik körben ültek egy óriási dézsa körül és krumplit tisztítottak. A mákföldek szélén Liszkay Kari kacagott telítődéssel, nyertve. Már nem volt szomorú és nem reszketett a keze, amikor a gubákat tapogatta szakértelemmel.

Wlasza felugrott és intett Ádámnak.

— Gyorsan egyél, aztán megyünk az erdőbe!

Ádámot az asztal előtt olyan éhség fogta el, mint aki napok óta nem evett. Dinnyenagyságú vaját látott zöld levelek között, vastag tejet, hüvelyknyi málnaszemet ezüst harmattal borítva és cukrot, valódi fehér süvegcukrot, amelyet bárdal szeleteltek el szabálytalan kockákra.

Az édesanyja hatalmas eszesében nyújtotta feléje a tejet.

— Fáradt vagy, fiam? — kérdezte az apja — nem lenne jobb ma még itthon maradni? Wlasza visszajönne délután és együtt lehetnétek estig.

Ádám a bögrével együtt rázta a fejét, amelybe beledugta az orrát és kortyokban nyelte az édes tejet. Gyorsan evett és a lugas résén át a lovakat kereste. Wlasza észrevette, átugrott a kerítésen és odavezette a két állatot. Megint a nagy, csontos fekete mén volt vele és egy karsú csillagosfejű vaseres.

— Lovagoltál már? — kérdezte. — Halk kedves és szelíd állat, csak útni nem szabad. Szóval már tanultál lovagolni?

Ádám merészen bólintott.

Az volt az igazság, hogy otthon, Déván lovagolt a kórház öreg igáslován, amivel a hunyadi piacra jártak, a esángo kertészekhez és a temetőbe, amikor meghalt valaki a kórházban és Bandi húzta a temetőhöz a keskeny, fekete kocsi. Ezen az elaggott igazon lovagolt a hátsó udvaron, de nem érzett semmi félelmet most sem. Wlasza a két ló között állt, fejüket az arca mellé húzta s a csillogó lószemek engedelmesen pislogtak az arcába. Ebben a tartásban is annyi fensőbbeség erő volt, mintha le tudná igazni a lovakat fölkeléssel.

Bekapta a reggelit, átugrott Wlasza nyomán és szemben állt Helkkel, a lovával. Péter egy darab cukrot nyújtott Ádámnak és a vaseres állati szimatával megérezte, mert kinyújtotta a nyakát és hizelgő vihoggással felhúzta az inyét. Sárga fogai és rózsaszín nyelve között egyetlen pillantás alatt elmorzsolta és orrát hozzádörzsölte Ádám zubbonyához.

Wlasza már a nyeregben volt.

A fekete mén vihogva kapkodta fejét. Ádám a mély kengyelen egyszerre Helk hátára került, érezte a nyereg iambolygó játékát a combjai között s egyszerre belekerült a napsütésbe, amely a lugaon éppen csak áttört, de a vaseres magasságában már átszötte a levegőt. Az erdő most borult a fejük fölé, beláthatatlan zöld tenger áramlott a finom szálban, megtűzdelve az irtásokkal és a zabföldekkel, amelyek úgy vonultak az erdő rengetege testében, mint búcsújáró parasztlányok.

A lugasból csillogó szemek kísérték őket. Wlasza meglengette kalapját, Ádám kezével intett. A fekete mén könnyed fügetéssel elindult az erdő felé, a vaseres meg a nyomába eredt.

*

Egy pillanat múlva elnyelte őket az erdő.

Wlasza lépésre fogta lovát és nyílt kíváncsisággal figyelte vendégét.

— Két évvel vagyok idősebb, mint te, de az nem tesz semmit. Remélem, sokáig itt maradsz és sokat lovagolunk az erdőben, meg a földeken. Rettenő nagy ez a birtok, sokáig kell lovagolni, amíg mindent megnézünk. Akarsz most fürdeni? Mert én szoktam minden reggel!

— Jó lenne, de hol? Meg aztán miben fürdünk?

— Hajaj, — kacagott Wlasza — meztelenül fürdünk, mert arra senki se jár. Legfeljebb Helén, az meg nem számít! Tudsz úszni?

— Tudok! Víz alatt is!

— Akkor jól! Ne ülj olyan mereven a nyeregben, mert elfárad a derekad. Engedd, hogy hintázzon a ló, ahogyan jár. Így!

Mutatta, hogyan. Előbbre léptetett és átengedte magát a ló hosszú, kényes lépésének, amely úgy himbálta, mint egy puha hullám. Ádám most vehette először szemügyre barátját, akivel alig váltott pár szót, de máris volt valami közösségük, amely nem volt egészen barátság, de mélyebb és természetesebb volt és az előző kalandok a cinkosság felé sodorták. Wlasza előtthimbáló t a fekete ménen.

— Látom, — kiáltotta Ádám — látom már, hogyan kell.

Maga is lágyra engedte a derekát és érezte, hogy a teste átveszi a ló mozgását, a lovaglás könnyebb és kellemesebb. Wlasza visszamaradt mellette.

— Majd megtanulod a vágatást is. Kinn a mezőn, mert itt nem lehet. Vágatás közben minden ló megbolondul és könnyen neki visz valami fának. Engem egyszer úgy le sodort, hogy betörttem az orromat és kiugrott a vállam.

— Fáj! Nekem a lábam törött el egyszer, de nem fáj. Csak viszketett. Amikor levették a gipszet, bohát találtak alatta, belefulladt a húsomba, de addig annyira marta, hogy orditottam. Nem lehetett vakarni!

Wlasza nevetett. Tele volt ez az óriási gyerek kacagással. Csak meglegyintette valami s máris gurult belőle a kacagás.

Az útjuk letért a széles csapásról és Wlasza előre engedte Ádámot. Érezte, hogy most ő kerül terítékre, de nem bánta. Ugy illő, hogy a barátok fökéletesen ismerjék egymást testestől-lelkestől. Maguk is így figyeltek, ha új cimbra verődött közejük a várhegyi bandába, de gyanakvással és ellenségesen. Wlasza figyelmes pillantásában nem volt semmiféle sértés.

— Fürdés után, ha addig elő nem kerül, megkeressük Helént! Ő is kószál az erdőben, de külön útjai vannak.

— Ki az a Helén?

— A húgom. Annyi idős, mint te, de még is sokkal öregebb. Tudod, a lányok hamarabb öregsznek, mint mi! Helén már egészen öreg, a telen férjhez akart menni egy erdészhez. Ilyenek a lányok. Ki akart költözni a várból egy faházba, ahol kiskutyák voltak és az erdésznek szakálla volt. Jobbra menj, vékonyan húzd a száját!

Ádám lekanyarodott a keskeny csapásról, átugrott néhány bokron és előtte volt a tó. Méteres magasságból csorgott alá a víz, két lapos, csillámló mohával borított kő között a tóba, amely alig volt nagyobb, mint egy szoba, de mély volt és a fenekén áramlott a víz.

A napsütés merőlegesen érte a vizet és mélyen behatolt

Korszervi
HIGIÉNIKUS
FOGÁPOLÓSZER:

Korszervi

VENALL
habzó fogpor

a felszín mögé. Wlasza már a lóháton vetkőzött, a nadrágot is lerugta, a csizmáit egy gyökérbe akasztotta s úgy rántotta le. Félsperceg állt a víz fölött, szemben a nappal.

(Folytatjuk)

IZZLAP
MELLTARTÓ
HARISZNYTARTÓ
CSÉCSÉMÓNADRAG

Pollenz
MARQUE DÉPOSÉE

Zinder-Degenschöld és Tsa
Sopron Wien I

Franciaországban...

RABKENYÉREN

Írta: Kotzig Károly

Kotzig Károlyt, az ismert nevű magyar újságíró, a francia katonai hatóságok ártatlanul letartóztatták és hat hónapig börtönükben szenvedett, mert látták a Rivierán, egy étterem nyílt terraszán együtt ebédelni egy magasabb rangú német tisztet. Kotzig Károly az első világháborúban fűhadúsnak volt és parancsnokságot, majd szibériai fogolytáborba került. Sokat látott, sok szenvedésen és nélkülözésen ment keresztül. Ebben az elköszorotában saját keserves élményei alapján tárja fel, a francia politikai foglyok megszégyenítő sorsát. Csendes hangon, egyszerű szavakkal új „Fekete Kolostor” árnyát és emberetlen eseményeit kelnek életre tolla alatt. Izgalmas olvasmány s aunyira jellemző, hogy külön is felhívjuk rá olvasóink figyelmét.

I.

1941 november 4-én a montecarlói Café de Paris éttermében találkoztam Konyovits István barátommal. Én egyedül voltam... Konyovitsék asztalánál öten ültek. Konyovitsot még az első világháborúból ismertem, mint az osztrák-magyar hadiflotta kapitányát. Üdvözöltük egymást, majd a legközelebbi két fogás közt néhány pillanatra átült az asztalomhoz.

— Tíz perc óta töröm a fejem, — mondja — ki lehetsz és hova tegyelek? Csak most az imént ismertelek fel, te voltál az én castelnouvi lakótársam. Idestova bizony húsz éve már ennek!

Azután röviden elmesélte, hogy az összehozás után nyugdíjba ment, egy ideig birtokán gazdálkodott, majd Zomborban polgármesterré, később képviselővé választották. Mint a zimbonyi *Ikarus* repülőgépgyár igazgatója éppen Londonban tartózkodott, amikor a német csapatok bevonultak Szerbiába. Portugálián keresztül jött vissza és a német megszálló csapatok parancsnoksága révén remél hazájába visszajutni.

— A német tiszt, akít itt látsz az asztalunknál, — mondja — az aix-en-provenci német fegyverszüneti bizottság vezetője. Berling együtt megyünk, onnan azután már könnyű az út a Bácskába. Ha kedved van, velünk jöhetsz, hely lesz bőven a kocsimban. Tulajdonképpen honfitársak is vagyunk már, amióta Zombor magyar, Vichyből most várom az új útlevelet.

— És a hölgyek?

— Az az idősebb a montenegrói hercegnő. Miklós montenegrói király leánya és az olasz királynő testvérhúga. Mellette Gerard báróné, a menyasszonyom. Bourbon hercegnő az édesanyja. A harmadik hölgy a német tiszt ismerőse. Itt lakom a Hotel de Parisban, örülnek, ha felkeresnél. Azután visszaült az asztalához.

A terrazon ragyogóan süttött a nap. 1941-ben Montecarlóban szép közönség volt még együtt, de az étlapon már meg lehetett érezni, hogy háború van.

A fekete előtt Konyovits másodszer is odajött az asztalomhoz.

— A hölgyek reklamálnak, — mondja — gyere át az asztalunkhoz!

Ebéd után benéztünk a kaszinóba, de a rulett nem fogadott kegyeibe. Átmentünk Cannesba, az Ambassadeurben vacsoráztunk, onnan a német tiszt még az éjjel visszautazott Aix-en-Provenceba, én kiszálltam Cagnes-sur-Merben és úgy beszéltem meg, hogy másnap déliben az ebédnél találkozunk. Másnap azonban esett az eső és így csak harmadnap mentem át Monakóba.

Az étteremben a montenegrói hercegnő egyedül ült az asztalnál, de már messziről integetett.

— Hallottam-e, — kérdezi — hogy a franciák Konyovitsot és menyasszonyát ma délelőtt letartóztatták?

— Miért? — érdeklődöm.

— Nem tudom. Talán azért, mert a német tisztel együtt látták.

— Azért?... Hiszen a háborúban már vége van!

— Meg kellene érdeklődni.

— Jó! Délután átmegyek Nizzába és felmézek a rendőrségre.

— A sofőr azt mondja, hogy a rue George Clemenceau 49. számú házba mentek be Konyovitsék, de onnan már a rendőrségi autóval vitték el őket valahova. Mindenekelőtt ott kellene érdeklődni.

A rue George Clemenceau 49. számú ház szép modern bérpalota. Sem a kapu felett, sem a ház homlokzatán semmi irás vagy jel, amely ott hivatalos hatóság működését jelezhetné. A kapu alatt a házmasternél érdeklődöm, van-e a házban a rendőrségnek valamilyen intézménye?

— Igen! — világosít fel — a területellenőrző hivatal működik itt (*Surveillance de la territorial*) fent az első emeleten. Cottoni urat keresse!

A megadott ajtószám alatt, csengetésemre egy civilruhás úr nyitott ajtót.

— Cottoni urat keresem! — mondom.

— Milyen ügyben?

ÓVÓHELYEN

Míg zengett az óvóhely fala
S az arcokat féltés véste át,
Rád gondoltam a recsegésben
S vígasz lengte be az éjszakát:

Te, ki otthont tervezel velem,
Szeretet-pihéset és ruhát,
Ki öltöztets száz szép selyemből
S ígérsz asszonyéket: szép ruhát.

Ki gondok nélkül indulsz felém
S szívéd süket és vak, mert szeret...
Rád gondoltam és a végzetre,
A romok és a halál felett.

Az otthonunkra, mit két kezem
S száz szívem építene neked,
Tiszta fényű tekintetünkre
És az életre, mely nem beteg.

De úgy lánogol felénk, mint soha
És megacéloz és ujra szül,
Hogy élhessük a legnagyobbat:
Sorsunkat tisztán és emberül...

KOROMPAY VIOLA

— Konyovits barátom holléte iránt érdeklődöm. Állítólag ide hozták.

— Tessék helyet foglalni!

Rövid várakozás után az előbbi úr értem jön és egy ajtó elé kísér.

— Tessék belépni! — mondja.

Az irodában negyven év körül, beretváltarcú, kopasz úr ül az asztalnál. Konyovitsék holléte iránt érdeklődöm.

— Itt nincsenek!

— De innen vitték el valahova!

— Miért akarja ezt tudni?

— Az aix-en-provenci fegyverszüneti bizottság vezetője érdeklődik, — mondom — és amennyiben barátainknak amiatt volna kellemetlenségük, mert az ő társaságában látták, hajlandó érdekükben közbelépni, de előbb tudni kívánja, hol és kinél kell megtenni ebben az ügyben a szükséges közbenjárást anélkül, hogy esetleg ok nélkül valakinek a tevédeséért kellemetlenséget okozhatna...

(Mindebből természetesen egy szó sem igaz, mert a német tiszt még aznap este elutazott és így halvány sejtelve sem lehet arról, hogy mi történt Konyovitsékkal, de úgy gondoltam, hogy a rendőrségre talán nagyobb hatást gyakorol az, ha a német tisztre hivatkozom).

— Ön honnan ismeri a német tisztet? — kérdezi a kopaszfejú.

— Vasárnap déliben ismertem meg, társaságban.

— Mióta él ön Franciaországban?

— Tizenhét esztendeje!

— Ugy? És tizenhét év alatt nem tanulta meg, hogy közöttünk és a németek között a viszony nem a legbarátságosabb és nem a legrokonszenvesebb? Egyáltalában helyesnek és illőnek tartja itt, nálunk, a „szabadzónában” a mi legyőzőinkkel nyilvánosan barátkozni?

— Kérem, én magyar állampolgár vagyok és közöttünk és a németek között a viszony körülbelül az, ami önök franciák és a csehek között: szövetséges! Az én helyzetem más megítélés alá esik, de különben is Pétain tábornagy úr is, meg a vichyi kormány is folyton azt hangoztatja, hogy a két nép közötti évtizedes ádáz harcnak már vége, Francia- és Németországnak a baráti megértés jegyében kell jövőjét közösen építeni...

— Ugy! Szóval ön is a tábornagy és a vichyi kormány politikájának híve?

— Kérem, ha az ország jelenlegi államfője és törvényes kormánya ezt így látja jónak...

— *Eh bien! Je vous arrests aussi!* (Rendben van! Ön is le van tartóztatva!)

Csengetésére három „úr” lépett be a szobába.

— Oktassák ki!

A három „úr” erre nekem esett és „kézelfogható” módon, jobbról is, balról is, meg a gyomor táján is magyarázgatni kezdtek, hogy az, amit a tábornagy és a kormány a német-francia együttműködésről hirdet, az lehet az ő véleményük. Ez azonban, amit most én kapok itt, ez Franciaország véleménye.

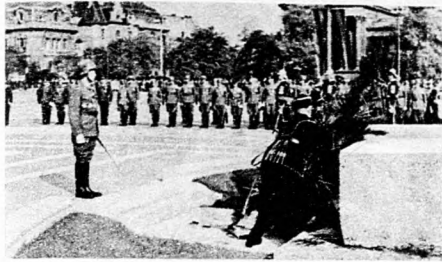
— Tulajdonképpen semmi okom nem lenne arra, hogy itt tartsam — szól hozzám a kopaszfejú, mialatt ruházatomat rendbeszedem — de most már nem engedhetem szabadon, hogy nyakunkra zúdítsa a németeket.

— Menjen el Bourget úrhoz, — szól ezután a titkárhoz — és magyarázza meg neki, hogy ennek az úrnak az őrizetbevétele „is” feltétlenül kívánatos.

Két rendőr közrefogott és levezetett a sarkon álló rendőrségi autóhoz. A túlsó oldalon Konyovits sofőrje begyújtotta a motorját és ezúttal is utas nélkül tért vissza Monakóba.

Igy kezdődött!

(Folytatjuk.)

A Kormányzó Úr koszorúját a honvédelmi miniszter helyezte el

A Hősök temetője

Ünnepi hírek

Szövetség taggyűlésénél működő repülőklub keretében Dolecsko Béla szerezte a kiváló alafestési zenét. A „Magyar sasok” című filmet ajánlhatjuk közönség figyelmébe.

VÖRÖSKERESZTES TESTVÉREK KITÜNTETÉSE. A Kormányzó Úr a m. kir. honvédelmi miniszter. Ötterjesztésére az ellenség előtt teljesített kiváló és eredményes szolgálataikért Drahos Anna, Kalteneker Terézia, Máty Julián, Nagy Mónus, Emília, Pollák Margit, Sztetinyák Matild, Zoparkanszky Klára vöröskeresztes intéző testvéreknek, valamint dr. Piry Lajosné szül. Bolits Mária és Román Lajosné szül. Székely Juliánna önkéntes vöröskeresztes testvéreknek a Magyar Arany Érdemkeresztet a hadiszalagon, ugyancsak az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataikért Balatoni Amália, Buczkó Júlia, Demeter Ilona, Kánsér Gizella, Münich Judit, Orbók Rozsa, Pinter Ilona, Rébó Terka, Sely Mária, Tarkány-Szász Klára, Tölgyesi Irma vöröskeresztes testvéreknek, valamint Fata Mária önkéntes vöröskeresztes testvérnek a Magyar Arany Érdemkeresztet a hadiszalagon, Belloni Mária, Eszéki Teréz önkéntes vöröskeresztes testvéreknek a Magyar Arany Érdemkeresztet a hadiszalagon és Gyani Terézia, Szabó Ilona I. vöröskeresztes testvéreknek, Zöldi Katalin önkéntes vöröskeresztes testvéreknek a Magyar Arany Érdemkeresztet a hadiszalagon adományozta.

*** HIMEN HÍREK.** Gáspár Gyongyit, Gáspár Jenőnek, az Országos Magyar Sajtókamara igazgató-főtájkáának leányát eljegyezte v.

tez. Vecsey Frigyes m. kir. pancelos hadnagy. — Dr. Kavasas László református püspök legkisebb leánya, Éva, június 1-én déli 12 óra körül tartotta esküvőjét a Kalvin-téri templomban dr. Szacsavár Ferencnek Kolozsvár város aljegyzőjével. — Szendy Erzsébet testnevelési főiskolai hallgatót eljegyezte Pogács Imre m. kir. repülővezérkari őrnagy. — Garlati Mária és Zsedely István örök hűséget esküdött a kispesti rk. plébániatemplomban. — Heti Bakó Márta és Rajeci Lajos, a Nemzeti Színház tagjai, házasságot kötöttek. — Györegy Lenke és Jugovits István házasságot kötött a drávakövi ref. templomban. — Molnár Margit és Csapo Ferenc, Albertvársán házasságot kötött. — Sipos Olgát, a diószegi rk. templomban oltárhoz vezette ifj. Alpar Gyula.

Bartucz Erzsébetnek, Szerván György István kisfiuk született. — Modos Gyula szül. titkár, intéző és neje Sátori Donának kislányuk született. — Kiezely Rezső Máv tiszti, állomásfőnök és felesége Koós Ilona Klárának Kolozs-Kolozskara, Zsolt fiúk mellett Anna Maria kislányuk született. — Barics István és neje Kratoval Mária, Csermalor, Mária Valéria kislányuk született. Keresztülök: Karmazin Imre és neje Görgénysszentimre.

ÚJ KISMAGYAROK.

Mozzár János és neje

Özv. ifj. Glász György neje Lepold Élna

Csányi Erzsébet Szalánta

Csapó Ferenc és neje Molnár Margit

Mihalecz Margitka Szabadka

Málinger Anci, Szalánta

Szépség

ma már nemcsak adottság, hanem tudatos szépségápolás eredménye is. Ne kísérletezzék tovább Asszonyom! Mi feltárjuk Önnek is a

siker

kajját, mert egyetlen kísérlet meg fogja győzni, hogy egy speciális külföldi, bőrtápláló vitamint tartalmazó kozmetikum a fiatalságot, szépséget jelenti arcbőrnek, Ezáltal a sikert és boldogságot biztosítja Önnek. Neve??

Vital

krém, mely visszaadja arcbőrre rugalmasságát, teljesen megszünteti arcbőrre szárazságát.

Tabus ára: P 7.70 Tégely ára: P 12.96

KAPHATÓ SZAKÜZLETEKBEN

Dr. Szaszozszy Géza és neje Miklós Éva

eseltalvi és Iubóci Pulszky László és neje némes borosjenői Kádár Andrea

ghiczy, assakürthi és ablanckürthi Ghiczy Pál és neje dobói Dobai Klári

(Nemes Jakab Sándor felv.)

ISMERET

az egészséges életben

Itta: DR. WENINGER ANTAL

Az ókori bölcsesség csak a lélekre értette; ma már egyre több okunk van arra, hogy testünkre is vonatkoztassuk a legértelmesebb, heghasznosabb és legéletrevalóbb tanácsot: „ismerd meg önmagadat!”

Idősebb emberek hosszú tapasztalat, önmegfigyelés és szenvedés árán legtöbbször eljutnak szervezetük megismeréséig, noha még így is makacsul ragaszkodnak indokolatlan elvekhez, rossz szokásokhoz, megrogzított előítéletekhez, amelyeket olykor a legkőrmönfontabb érvekkel védelmeznek, babusgatnak. Különös előszeretettel bizonygatják, hogy az ital jót tesz emésztésüknek, a dohányzás felfrissíti őket és növeli munkakedvüket, sok zsírosat kell enniük, mert ezt a szervezetük kívánja, stb. A kényelem és élvezetvágy be könnyen hamisítja meg ítélőképességünket ha az érzékek berzenkednek és nem tanulták meg idejekorán a fegyelmet!

Szervezetét mindenki korán jól megismerheti, ha körültekintő figyelmességet tanusít iránta és jól megjegyzi a már gyermekkorban előbúvó sajátosságait. Van, aki különösen érzékeny a nedvesség iránt; esős időben azonnal prüszköl, még ha nem is ázott át teljesen. Mások nem bírják a szeles időt, az erős napot, a ködöt, stb. A legtöbb szervezet *érzékeny* bizonyos külvilági behatások iránt és a *helyes önmegfigyelésnek, önismeretnek éppen az a célja, hogy az egyéni érzékenység sajátosságait felderítse*, azaz kikutassa a szervezet Achilles-sarkait, amivel a fokozott védekezés lehetősége önként adódik.

A túlérzékenységek a kórossal határos állapotait részben ismeri a nagyközönség. Ismerünk mindannyian egyéneket, akik eperre, szamócára, tojásfehérjére, tejszínrre és más tápanyagokra csalánkiütéssel, esetleg súlyosabb emésztési zavarokkal, rosszulléttel reagálnak. Ezekre a kirívó példákön kívül azonban vannak a tápanyagok iránti érzékenységek enyhébb fokai is.

Le a köténnyel!

Vége a takarításnak — most pedig jön a bőrápolás

NIVEA
crémrel

Ismerek egészséges gyomrú embert, aki mindent megeszik és megtúr, de a paradicsomtól gyomorégést kap. Vannak, akik nem bírják a disznóhúst, mások bizonyos szagok, illatok iránt viseltetnek ellen-szenvvel. Kitűnik tehát, hogy a táplálkozás minőségének, de mennyiségének és menetének is egyénenként igen elütő formái lehetnek és ami jó és egészséges az egyiknek, az korántsem válik be a másiknál.

Az emberi szervezetek alkat és hajlam szerint roppant különböznek egymástól. Ennek oka az öröklési tényezőkön kívül

még az egyéni felépíttség tarka különbségei, sőt a fehérjékémia egyéni különlegességei is. Tudjuk, hogy ma már a tudományos életten is komolyan latolgatja az *egyéni fehérjék* lehetőségeit és ez magyarázza meg a fehérjék pontos vegyelemzésének és előállításának a nehézségeit is. Bármilyen típusba, jellemző csoportba sorozhatjuk is az előttünk álló embert, — a típus mellett mindig megtaláljuk az egyéni, személyi megkülönböztető jellemvonásokat is. Ez az egyéni különlegesség természetesen betegség állapotában is érvényesül; a típusos betegségek is egyéni színeket öltenek, de még a gyógyszerek hatása is igen különböző lehet személyenként! Nem lehet tehát kaptafára gyógyítani, nem lehet orvosi könyvekből kiolvasni, hogy ilyen és olyan betegségben ezt vagy azt kell tenni, mert az orvosnak tapasztalata alapján mindig az egyéni sajátosságokhoz kell szabni gyógyító tevékenységét, azaz individualizálnia kell!

De nemcsak a szájon keresztül bevonuló anyagokkal állunk így. A légköri viszonyok elviselése, a hidegnek és a hőnek a türése, a klímákkal való megbarátkozás és számos más élet-elem hatása is lényeges különbségeket tár fel ember és ember között. Sok hegyvidéki lakó rosszul érzi magát az Alföldön és esetleg élete is megrövidül a neki alkalmatlan életközegben. Vannak azután túllontul finom idegzetek, amelyek már a legcsekélyebb légköri változatokra élénken reagálnak. Ilyen volt pl. *Nietzsche*, a nagy bölcselő, aki csak tökéletesen tiszta, azurkék, teljesen felhőtlen és alatt érezte jól magát. Menekült a pára és a köd elől. Ismerek kiváló író, aki megerzi a szelek járását és a számára kedvezőtlen szelek elől úgy menekül, mint az üldözött. Az idegzeti érzékenységek különben is igen széles a skálája. Fény- és zajkerülőkötől kezdve az emberkerülőkhig a legszélyesebb változatokkal találkozunk.

A környezeti és anyagi behatásokon kívül ismernünk kell teljesítőképességünket is minden téren. Akad ember, akinek jót tesz a szinte szakadatlan munka. Mások több kíméletre, pihenőre szorulnak. Nem lehet általános érvényű szabályokat előírni és bizonyosnak veszem, hogy egy fejlettebb kultúra égőve alatt a hivatalnokok és munkások szolgálati idejét is orvosi vizsgálat és megfigyelés alapján egyénenként fogják szabályozni. Ez különösen azért lenne indokolt, mert hiszen nem mindenki egészséges és a legkülönbözőbb gyengeségekkel, betegségekkel, indiszpozíciókkal küszködőket már csak szociális szempontból is jobban kell tehermentesíteni, mint a vasszervezetűeket. Talán egy messze jövő törvényhozása is tekintettel lesz ilyen életfontos kérdésekre, amikor a népi erő és egészség intézményes óvásában egyéni igényekre terjedhet ki. Minden szociális intézkedés célja végeredményben az egyéni boldogulás lehetőségének fokozása és a kollektív megoldások csupán annyit jelenthetnek, hogy ebben *mindenki egyforma mértékben részesüljön*, azaz arányosan, egyéniségének megfelelően. A gyenge, törekeny embert nem lehet zsákhordásra alkalmazni, — a lángész pedig nem való másolásra!

Az önismeret alapján jól tájékoztathatjuk orvosunkat egyéni sajátosságainkról. Az önismeret tanáccsal is szolgál az orvosnak, hiszen sok tekintetben a beteg tudja, hogy mi tesz neki jót. A szülők kérdezzessék gyermekeiket, szoktassák őket az okos önmegfigyelésre, anélkül, hogy állandó zaklatással vagy sugalmazott aggályossággal hipochondereket neveljenek belőlük. Természetes, hogy ezzel karöltve haladjon a lelki önmegfigyelés és nevelés is. Így gyenge pontjainkat tudatosan megerősíthetjük, fogyatékosságaink éles átpillantása alapján választhatunk, védekezhünk, megóvhatjuk magunkat igen sok bajtól, veszélytől. Ilyen okos, megelőző, céltudatosan gondolkodó nemzedékre ma nagyobb szükségünk van, mint valaha!

Háztartás

CELLERLEVES. Egy nagyobb cellert megtisztítunk, metéltre felvágunk és egy liter sózott vízben főni tesszük. Egy lábasban 2 evőkanál lisztet, 2 deci tejfelt jól elkeverünk, beleöntjük a cellert meg a levét és felforraljuk. Forrás után tálaljuk.

VESEPECSENYE TUZDELVE, TEJFELES MÁRTASSAL. A megtisztított vesepecsenyét megsózzuk és egy rész ecetből, három rész vízből, melybe sárgarépát, vörshagymát, 2 babérlevelet és néhány szem borsot tettünk, pácot főzünk és azon forrón a pecsenyére öntjük, befödjük és egy napig hűvös helyen állni hagyjuk. Elkészítés előtt a pecsenyét szalonnával megtüzeljük. Egy lábasba tesszünk kevés zsírt, a pácból a zöldséget kivesszük és a zsírba tesszük, ráhelyezzük a húst és lassan barnára pirítjuk. Tálalás előtt tejfölt öntünk rá, mellyel újból felforraljuk. A húst szeletekre felvágjuk, tálra helyezzük és a mártást aláöntjük.

VELŐS ZSEMLYE. A zsemlyéből egyenlő kisujjnyi vastag szeleteket vágunk, bemártjuk tejszó, gyorsan kivesszük, hogy sok tejet ne szívjon magába. A velőt sósvízben megabáljuk, a hártájt levesszük róla, forró, hagymás zsírban megpároljuk, megsózzuk, borsozzuk, majd félig lehűtjük. Ekkor adunk bele 2 tojást. Két zsemlyeszelet közé tesszük az elkészített velőből, tojásban és morzsában meghempergetjük, forró zsírban kisütjük, parajhoz tálaljuk.

TÖLTÖTT PONTY. A pontyot ha megtisztítottuk, a hasüregét a következő töltéssel töltjük meg: 18 deka sertés- vagy borjúhúst, 2 tejszeletet zsemlyét, kevés gombát, kisebb hagymát reszelve, 2 tojás sárgáját, 4 deka friss vajot, sőt és borsot ízlés szerint. Ezeket vágjuk össze finomra, töltjük meg vele a megsózott pontyot, dörzsöljük be a halat friss vajjal, burkoljuk be vajos papírba és a hátára fektetve tegyük tepsibe a sütőbe és másfél órai sütés után tálaljuk. Adhatunk mellé gombamártást vagy burgonyasalátát.

PAPRIKÁS BARÁNY. A fiatal barány elejéből vesszünk, nagyobb darabokra felvágjuk

és úgy készítjük el, mint a paprikáscsirkét. Ha megfőtt, 2 deci tarhonyát főzünk bele.

OMLÓS TORTA. 15 deka zsír vagy vaj, 15 deka liszt, 15 deka cukor, 15 deka darált dió, az egészet jól összegyúrjuk. Ha kigyúrtuk, 6 tortalapban, forró sütőben megsütjük. Ha kihűltek, külön-külön bekenjük lekvárral, 2 tojás fehérjéből 2 evőkanál cukorral, tűzön, kemény habot verünk, a habot rátesszük a torta tetejére, 2 napig hideg helyen tartjuk és csak azután fogyaszthatjuk.

BURGONYAPALACSINTA. 3 tojásból palacsintatésztát keverünk. Mielőtt a sütéshez fog-nánk, kifőzünk 4 burgonyát, áttörjük, belekeverjük a palacsintatésztába és az egészet palacsintaformában egyenként kisütjük. Lehet készíteni ízlés szerint sóval vagy édesen.

KIFLI. 14 deka margarin, 21 deka liszt, kevés só, 1½ deci tejjel, jól összegyúrjuk, kidolgozzuk, mint a rétestésztát, 2 óráig hidegen állni hagyjuk. Azután kis kifliket formálunk belőle, barackkizzel megtöltjük. Ha kiszült, vaníliás cukorral behintjük.

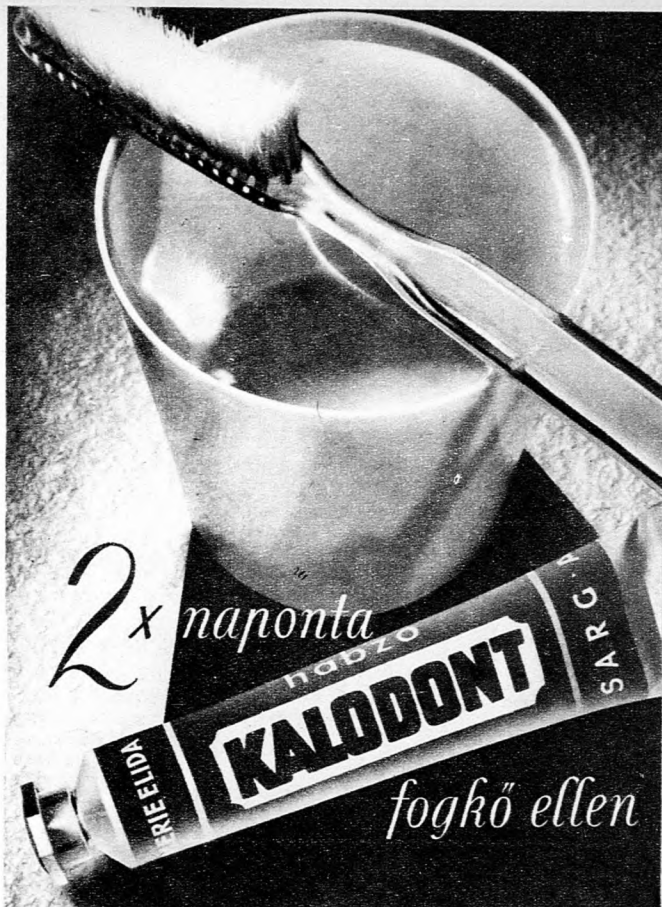
VAJAS MEGGY- VAGY CSERESZNYELEPÉNY. 14 deka vajot vagy margarint, 14 deka porcukorral habosra kavarnak, adunk hozzá 2 egész tojást, 1 sárgáját és kissé később 14 deka lisztet, habosra kavarnak. Kikent tepsibe öntjük, cseresznyével vagy meggyel meghintjük és lassú tűznél sütjük.

B E F Ő Z É S

CSERESZNYE. Válogatott, szép, érett, ép cseresznyét megmosunk, üvegekbe rakjuk. Szirupot főzünk és forrón a cseresznyére öntjük, úgy, hogy 1½ ujjnyival ellepje a gyümölcsöt. Tetejére kevés salicilt teszünk. Légmentesen leköjtük és gözben kifőzzük.

ZÖLDORSÓ. Az egészséges borsószemeket megmossuk, a vízből kiszedve, kissé megsózzuk. Egy-egy üvegbe annyit teszünk, amennyi egyszeri használatra szükséges. Cukros, kevés salicilios vízzel feltöltjük, légmentesen leköjtük és gözben kifőzzük.

SZALICILIOS BEFŐTTEK. Egrest, cseresznyét, meggyet

és bármely gyümölcsöt, úgyszintén uborkát, paprikát, paradicsomot, spárgát egészben eltehetünk szalicilba. 1 liter vízhez egy kávéskanál salicilt adunk és ½ óráig folyton főzzük. Ha kihűlt a víz, az üvegbe elrakott gyümölcsre vagy zöldségre öntjük, az üveget leköjtük és hideg helyre eltehetjük. Télen használatkor vesszünk belőle és ismét leköjtük.

ÉTREND

JUNIUS 11-20-ig

11. VASARNAP. Ebéd: spárgaleves, kalarábés becsinált eszrke, cseresznyés lepény. **Vacsora:** füstöltnyelv, liptói, retek.

12. HÉTFŐ. Ebéd: burgonyaleves, lekvárosderelye. **Vacsora:** kirántott párizsi, sóska, sóska. **13. KEDD.** Ebéd: cellerleves, zöldborsó főzelék, hozzá lánagos. **Vacsora:** pirított máj, burgonya, fejes saláta.

14. SZERDA. Ebéd: egresleves, tojásosgaluska. **Vacsora:** kolbász burgonyapaprikásban, fejessaláta.

15. CSÜTTÖRTÖK. Ebéd: meggyleves, székelygulyás. **Vacsora:** sajt, liptói, retek.

16. PÉNTEK. Ebéd: zöldborsóleves, túrós-csusza. **Vacsora:** töltött ponty burgonyasalátával.

17. SZOMBAT. Ebéd: sóskafeves töltött kalarábé. **Vacsora:** palacsinta, sajt, retek.

18. VASARNAP. Ebéd: tyúklevés finom metéltel, főtt hús, egresmártás, újbungonya vajas petrezselyemzölddel, cseresznyés-rétes. **Vacsora:** sonka, liptói, retek.

19. HÉTFŐ. Ebéd: sóskafeves, burgonyametélt. **Vacsora:** paraj tűkörtőjással vagy bundáskenyér.

20. KEDD. Ebéd: zöldségleves, serpenyős rostélyos, zöldborsófőzelék. **Vacsora:** párizsi, kóritett liptói, retek.

Eletkedvvel járni-kelni

ennek elérésére törekszik az eugenetika, az embernevelés tudománya. Dennyson, az amerikai vegyész-orvostudós már fel-találta és sikeresen alkalmazza „a deris lélek szerumát“. Hazánk egészségtu-dománya sem marad el a kutató munkában és elől halad a testet és lelket üdítő ter-mészetes tápszerek előállításában. A jóízű SALVE, magyarul üdv, légy üdvös, való-ban üdvös tápszer, amely természetes, kalóriákban gazdag nyersanyagokból ké-szül. Tejjel, kávéval, teával elkészítve, zamatos ital; nyersen fogyasztva is ki-tűnő. Különösen a mai időkben az egy-oldalú táplálkozás hiányait kiválóan pó-tolja, könnyen emészthető, üdítően árad szét az egész szervezetben. A jó egészség kellemes hangulatát idézi elő.

Tűrj el mindent érte!

Amikor esténként kis ágyadba fekszel:
Gondolj a honvédre, aki fáradt testtel,
dideregve virraszt a feketé éjben...
Hogy te nyugton alhass, ő azért van ébren!

Mikor édesanyád kicsi kenyeret szel:
Ne nézz rá fitymálva, ne mondd, hogy nagyobb
Gondolj a honvédre, aki hősiessen [kell
harcol érted, sokszor szomjasan, éhesen.

Mindig Reá gondolj! Tűrj el mindent érte!
Mi az, amit te tűrsz, az övéhez mérve!
Igy mülk el a ma tenger búja-baja...
Igy virrad Hazánkra a béke hajnala!

L. ADY MÁRIA

KIS PAJTÁSAINK FÉNYKÉPEI

Mezősi Sibyke
Marosvásárhely

Z. Kerékgyártó Árpád
Budapest

Bede Pipike
Balatonboglár

Farkas Gertrud Mária
Budapest

Jartó Ella
Csíkszereda

Erdélyi György és
Tibor

Sarok Juditka
Koppányszántó

Molnár Katica, Csurgó

Hunyady Irénke és Pistike, Újvidék

MITŐL KÉK A BALATON

Csillagfolyó partján énekel Angyal Bözsi:
Szelid kislány voltam,
angyal lett belőlem.
Angyalok szárnyát kétkitem,
felhőtekenőben.

A sok kis angyalka, szárnyak nélkül futko-
sott körülöttem, mert talán mondanom sem kell,
hogy Bözsi volt az angyalok mosónője...

A nagyobb angyalkák segítettek Bözsinek, az
égszínké szárnyaeszkákat napugárkötelékre ag-
gatták s pillanatok alatt száradt meg a sok
szárnyaeska, csak fel kellett kapcsolni az an-
gyalkák vállára.

Hajnalban fogott hozzá Bözsi a nagy munka-
hoz, délre el is végezte a felét. Most vette észre,
hogy elfogyott a kékítője.

Kékítő nélkül nem lehet még ingecskét sem
kékíteni, hát még az angyalszárnyat.

Szaladt Bözsi a menyeyi kamrába, hozta a
kékítő üveget, színlúgt volt az kékítővel, nem
hiányzott belőle egy csepp sem.

Csak hogy nem volt ez a kékítés egyszerű dolog,
Minden kosárban száz darab frissen mosott
angyalszárnyaeska volt.

Pontosan annyi csepp kékítőt kellett cseppen-
teni a kékítővízbe, ahány szárnyaeskat kékített
Bözsi.

Mire elfogytak a szárnyaeska, fehér lett a víz
is a felhőtekenőbe, éppen olyan ezüstösen fehér,
mint csillagfolyó habjai.

Már csak háromszáz szárnyaeska volt hátra.

Háromszor száz cseppet kellett cseppenteni
Bözsinek a felhőtekenő vizébe.

Egy, kettő, három, négy... — olvasta Bözsi
a cseppeket.

Már a kilencvenkilencediket cseppentette, még
csak egy csepp kell és kész!

De az utolsó csepp útát tévesztett, és hogy,
hogy nem, a felhőtekenő helyett lecsespett, egy
földi tóba, s annak a tónak a vizé olyan kék lett
tőle, mint az angyalok szárnya.

Későn vette észre Bözsi a tévedést és a három-
századik pár szárnyaeska, kis gazdája keszerve
sírásra fakadt. Mert egy csöpp nem sok, annyi
kékítő sem maradt az üvegben, de még a meny-
eyi kamrában sem volt több.

Felverte az eget az angyalka sírása. Ahány an-
gyal volt, az mind összehűtött a csodára, mert
ki látott már síró angyalkát a boldog mennyor-
szágban?

Tanácskoztak az angyalok, — mit tegyenek?

Eközben Bözsi lepillantott a földre és felkiált-
tott.

— Tudom már, mit tegyünk.

— Hallgassatok rám!

Lent, az a szép ország volt az én hazám.
Nektek is meséltem, míg a földön éltem.

Ott laktam, hullámzó Balaton partján,
Leszállok az égből, — rögtön, — sebtiben,
Angyalka szárnyait benne kétktem!

— Jó lesz! — helyeselték az angyalok Bözsi
ötletét, csak a szárnyatlan angyalka szípgótt
csendesben. Azt gondolta magában, milyen lesz az
a földi kékítés, ha az égi is bizonyult dolog...

De nem sokáig gondolkozhatott, repült már
Bözsi, vitte a hófehér angyalszárnyakat.

Megmerítette egyszer, kétszer a Balaton csoda-
kék vizében s lám, a szárnyaeszkáknak gyönyörű-
séges kék színük lett, éppen mint a többi an-
gyalkáké!

Szállt is visszafelé az égre Bözsi. Fénymezőkön
napugár szarította meg a szárnyaeszkákat, csak
fel kellett kapcsolni az angyalka vállára.

Kacagtak örömkömben az angyalok. Zengett szél-
es kék jövedvüköt a fényes mennyország.

Közre fogták Bözsit, és énekeltek:

Okos kislány voltál,
okos angyal lettél!
Balaton vizében
angyalszárnyat kékítettél!

A Balaton vizé mai napig is olyan kék, mint
mikor az angyalok mosónője belecsespettette a
menyeyi kékítő.

Nyári hajnalokon pedig, mikor még alszik a
világ, az angyalok a Balaton vizében kékítik
szárnyaikat.

Zagyva Mária

A BETEG

Doktor bácsi kérem,
Jöjjön csak már lelkem!
Nézte ezt a kis Zsuzsikát,
Beteg a kis szentem.

— Ejnye, az már nagy baj!
Hamar megvizsgálom,
Tyű, de forró a kis keze,
Lázás, azt már látom, —

Nem fogadott ám szót
A kis haszontalan,
Kabát nélkül az udvarra
Szaladt minduntalan.

— De torkoskodott is,
Égész heti kosztja nem lesz
Mert a nyelve fehér.
Más, csak tej és kenyér.

Aztán vizes ruhát
Csavarjanak rája.
Orvosságért meg menjenek
El a gyógyszerárba!

Persze, ágyban marad
Ugy-e a galambom?
Hej, sok baj van a gyerekekkel,
Doktor úr, én mondom!

— Most csak szeretgesse,
Ápolja, sajnálja,
De ha máskor nem fogad szót,
Verjen majd jól rája!

Zsigmond néni

FEJTÖRŐ

Beküldte: KOCSIS ANCI és ÉVIKE, Kishegyes

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

1. női név
2. nem bácsi
3. ruhadarab
4. igekötő
5. magán-
hangzó

GYERMEKPOSTA

Bobay Edit Angela. Versikéket — sajnos, —
nem közzétehetjük. Ez még nem jelenthető meg
nyomatásban. Inkább próza, mint vers. Meg-
dicsérem mégis, mert a szándék szép s ha
úgy sikerült volna, amint te és mi is szeretnők,
kivánságod teljesül. Ne szomorkodj, nekünk
sem sikerült a te korodban s talán még ilyet
se tudunk volna írni, mint te írtál, a tavasz-
ról és a hazaszeretetről. — Kocsis Anci, Pisti
és Évike. Először is arra kérünk, tolmácsoljátok
anyuskatoknak üdvözlőnként és köszönetünkét
a kedves megemlékezésért. Nektek is köszönjük
a figyelmet, hogy gondolatok reánk. Mi is sze-
retettel gondolunk reátok. — Csörghe Erzsike.
Féltő, aggódó szeretetedért szívből küldjük
ölelésünket. Te, édes Erzsikénk, értünk aggodsz,
mi meg értetek, mert nem tudhatjuk, hogy a
veszély kit hol ér ma. A jó Isten kérjük, óvjon
és védje hazánkat és néptünket. Örülünk, hogy
türelmetlenül váród a lapot és mindig megtalá-
lod szórakozásodat a kedves mesékben, vers-
ekben, a német leckét játszva tanulod meg s a
rejtvény megfejtése közben újat tervezel. Vár-
juk ezeket az új rejtvényeket. — Kedves kis
olvasóink, gondolatban veletek vagyunk és sze-
retettel ölelünk.

Eta néni és Elek bácsi

393. NÉMET NYELVLECKE

Adresse, vagy Anschritt: a cím.
Mit írsz a borítékjára
És azután néhány bélyeg:
Briefmarke kerül rája.
1. die Adresse (olvasd: di adressze) a cím;
2. die Anschritt (olvasd: di anschrift) a cím;
3. die Briefmarke (olvasd: di brifmarke) a
levélbélyeg.

Kertkultúra

SZERKESZTI: SZILÁGYI JÓZSEF
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KERTÉSZETI IGAZGATÓJA

KERTÉSZETI ÜZENETEK

Sch. L. és S. A.-nak, Hadad, Szilágyi m. A földi bolhák főleg a keresztvirágú természetű növényeinket támadják meg és ha nem védekezünk idejében ellenük egészen tönkreteszik kipusztítják ültetvényeinket. Mivel izmos, vastag combjukkal nagyokat tudnak ugrani, innen kapták jellegzetes nevüket. A növények leveleibe 1-2 mm mély lyukakat szúrnak és ebbe helyezik petéiket, melyekből fehérszínű, sötétfehér lárvák fejlődnek, amelyek a kis palánták leveleiben, levelnyelvében, szárában, sőt még a gyökereiben is elősködnek s a gyenge kis fejletlen növényt hamarosan tönkreteszik. Rendesen akkor lépnek fel nagy tömegben, mikor száraz az időjárás. Védekezésül ajánlatos naponta többször zavaró permetezést végezni, ezért 4-5 ízben is jól megpermetezzük a palántaágyat. A gyakori öntözés és árnyékolás nem kedvez petéiknek s nem szeretik. A kiültetett növényeknél hamarabb kezdjük a kapálást és ezzel serkentjük a növényt gyorsabb fejlődésre. A kapálást többször megismételjük. Jó minőségű pirétrumporral való beszórással is használhatunk. Szokták még erre a célra készített enyveslegyezővel is összefogdosztani. Ragados kenőccsel, kátránnyal legyező alakúra vágott deszkát vagy kartonlapot bemészolunk és ezzel a növények fölött csapkodunk. Ezt az eljárást csak napos időben celszerű végezni, mert a rovarok ilyenkor ugranak szívesebben. Gyakran meg kell ismételni a műveletet, mert a serény bolhák legtöbbször a földre veti magát, meg a kikelő új nemzedék miatt sem tanácsos addig félbehagyni, míg csak egészen ki nem irtottuk a kártevőket.

N. B.-né, Keszthely. A téli káposztafélék magját kihűt melegágyba, vagy szabadföldön készített ágyasolba május hó végen vagy június elején elvetjük. A magot ritkán vessük, hogy ne legyen szükségünk tűzdelésre, mert ilyenkor már csernyi tennivalónk van a kertben. A magvetést naponta kétszer is megöntözzük, hogy kikelésig nyirkosan, nedvesen tartuk a magvakat, aztán pedig azért is, hogy a földbolhákat elriasssuk a palántaágy közeléből. A kiültetéssel ne várjunk sokáig, hanem a letermő laboda, csemegehagyma, retek, borsó stb. helyére alapos trágyázás után, jól megásozott talajba ültessük ki a palántákat. A karfiolt, bimbóskelt 60x60 cm, a fejeskáposztát, a kelkáposztát 50x50, a karalábót pedig 40x40 cm-re. Legelőszőrűbb a káposztaféléket melyeket ágyakba ültetni, mint a bolgár kerteszek szokták, mivel így ársztásos öntözést végezhetünk. A káposzta szereti a sok talajmunkát, ezért mindaddig kapáljuk, míg levelei ezt megengedik. A fellépő káposztahernyókat összenyomkodással addig igyekezzünk pusztítani, míg esomóban vannak, ha szétmászta, már csak igen fáradságos kutatással lehet őket gyéríteni. A naponta végzett gyakori tömlőzés elriasztja a petét rakó lepkéket. A paradicsomot nevelhetjük többágas műveléssel is, csak arra legyen gondunk, hogy a meghagyott két vagy három ágánál többet ne engedjünk fejlődni s ezeken a levelek tövében fejlődő úgynevezett honajhajtásokat már gyenge korukban távolítsuk el. A kőtevést végezzük idejében, mert a vihar nagy kárt tehet a növényekben. Ha az eső lemosa a permetlevet, meg kell ismételni a permetezést. Jól tesszük ha már a betegség fellépése előtt megelőző bordóilé-permetezést végzünk. Helyes a permetlé készítése akkor, ha a mesztjebe ontjuk a rezgákolókat és nem megfordítva. A permetezést harmatszerűen kell végrehajtani úgy, hogy a leveleket alulról jól érje. Helytelen a paradicsom levelelt — hogy a gyümölcsök gyorsabban érjenek — visszavagni. Legfeljebb a növény főszárat vágjuk vissza, ha már a másik méter magas karó fölé növekedett. Az ugorka visszametszésére a vélemények különbözőek. A sárgadinnyét 3-4 rendes levele fölött, majd a másodrendű hajtásokat 6-8 levele fölött és végül az ezen fejlődő termőhajtásokat a kötődött gyümölcsök fölött kell visszametszeni. A görögdinnyét metszeni nem szabad. A karfiol termésének barnulását a levélök betörésével vagy bekötésével akadályozhatjuk meg.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Várakozást! Vannak az embernek a szerelem lázas állapotában is felbukkanó tisztá pillanatai, amikor világosan látja és mérlegeli a furesa, bizonytalannak látszó helyzetet. Ilyenkor teljes bizonyossággal tudja az illető, hogy mi lehet a következmény, de a másik pereben erősebben érzi a jelen megváltozhatatlannak látszó érzelmi erejét. Valóban, ebben az állapotban nehéz a döntés s különösen nehéz, ha még csak húszéves az ember. Csak 20 éves, de már gondolni kell komolyan arra a hivatásra, ahova Isten jelölte ki a fiatalok helyét. A szívét zaklató, nyugtalanító bizonytalanságnak az elosztásában az időnek jut hihetetlenül nagy szerep. Ma még egyikük sem hisz a kéretlen prókátor szerepében, nem hiszik, hogy gyermekkori szerelmük szétfoszthat és a szép rózsaszín álmokból, az édes, izgalmas érzésekből csak emlék marad meg a számukra, amire tiz-husz év múlva megértő, szelíd mosollyal emlékeznek majd, mint fiataloknak legszebb korszakára. Öntudatlanul tört elő a kételkedő kérdés a szíve meghallgatása nélkül gondolatából, hiszen a szerelem még sértetlen a szívükben és fájni, ha kételkedő tartósságában. Nem is kételkedünk, azonban azt nem hallgathatjuk el, hogy a szerelem nem kérdező meg, amikor beköltözött a szívébe, hogy Szívesen ad helyet neki, hanem önkényesen, majdnem észrevétlenül költözött be s ilyen észrevétlenül es búcsúztatlanul fog majd kiköltözni. Mikor, milyen körülmények között s az Őnőből vagy a fiúból lép ki, ez — sajnos — nem tudja senki. Vannak rendkívüli esetek, ez vitathatatlan. De Őn már nem bízik benne, félve gondol a következő évekre, a nőül szerelemre,

N.º 4711

TOSCA PUDER

Titokzatos varázs

árad a jól ápolt nő arcáról. A "4711" Tosca áz Őn arcának is azt a lehellerszerű pasztell-színezést adja, mely a megjelenésnek életet és melegséget kölcsönöz. A "4711" Tosca Puder egyesíti a finom arcpuder tulajdonságait a jó bőrápolószér hatásával. Könnyen és egyenletesen elosztható, jól és észrevétlenül tapad — ezenfelül a Tosca parfüm nagyszerű illatát ársztja.

"4711" TOSCA puder alá "TOSCA" krémet!

Eredeti minőségben Budapesten készült!

JAKAB MARGIT

kozmetikája
BUDAPEST. VIII.,
JÓZSEF-KÖRÜT 52
I. emelet 17
(Bodó kávéház felett)

Telefon: 149-628

Arcápolás, szemölcs-,
szőrszálritás és szepő-
végleges eltávolítása
kítőhatású szépség-
ápolószerek
Fogad:
d. e. 10-től d. u. 6-ig

Szemölcsök, hajszálak szépséghibák

garantált végleges eltávolítás
KOVACS kozmetikában
VI., Teszt-körút 1/c

amire nem meri rábizni magát, a jövőjét. A bizonytalanság félhője elűzi az örömet és eltakarja a nap fényét. Már nem tud fenntartás nélkül boldog lenni, mint eddig, amikor csak élvezte az édes együttléti örömet és nem gondolt a holnappal. Ezt a romboló árnyékat szeretné távolartani vagy legalább elhessegetni magától, de már nem lehet, már foglalkoznia kell vele. Az a kérdés, ki fog győzni. Felelőtlenség volna jóslásokba bocsátkozni. De különben sem sürgős, hogy már most döntson. Ha a szerelem lesz erősebb, vállalja a vele járó kockázatot. Ha azonban előre nem látható módon tisztázódik a helyzetük, akkor kár most harcolni egy láthatatlan támadó féllal, akit ügyse lehet legyőzni, csak távolartani. Azt azonban tanácsolhatjuk, hogy ne zárkózzék el társaságától, mert az összejöveteli alkalmak módot adnak arra, hogy megismerkedjék másokkal és a fiúnak se tiltsa ezt meg. A szabadság a szerelem próbája, ha eltávoztítja valamelyiküket a másiktól — felelhet-e ezért bármelyikük? Ne féljen. Legyen boldog szíve szerint. A jövőről nincs hatalmunk fellebbenteni a fátylat. Szét, nyílik majd magától és megtudja, mit határozott az Uristen Önökről. Ez a legmegnyugtatóbb boldog öröm az ember számára. Ő vezérli előre kijelölt úton sorunkat.

Menyasszony. Sajnos, a vőlegényének kell igazat adjunk, nem azért, mintha súlyos hibát követett volna el, azaz, hogy pár napra töle kért kölcsön összeget, hanem azért, hogy a menyasszony rövid időre se kérjen pénzt kölcsön férfitől, még akkor se, ha a férfi a vőlegénye. Inkább halasztotta volna el a vásárlást addig, míg a sajátjából fedezheti. Való-

szintű, a vőlegénye is ebből a szempontból nem teljesítette kívánságát. Neheztelésre nincs ok, felejtse el s igyekezzenek vőlegényével is elfelejtetni. Jövőben ne tegye próbára vőlegénye pénztárcáját, amelyik — úgy látszik — nehezen nyílik, titkos kulcs van hozzá. A jövőre nézve megnyugtatót is találhat a szigorú és következetes elvhez való ragaszkodásban.

Budapesti tartózkodása alkalmával látogassa meg Kállay Ibolya kozmetikai intézetét, Rákóczi-ú. 25.

H. Jolán. Alábbiakban közöljük a házassági kölcsönrel kapcsolatos tudnivalókat, amelyek alapján kérelemmel fordulhat a kölcsönért.

A rendelet 1. §-a szerint az Országos Nép- és Családvédelmi Alapból — a törvényhatóságok és a megyei városok nép- és családvédelmi költségvetésében erre a célra előirányozott összeg erejéig —, a családalapításhoz szükséges bútorok és egyéb felszerelési tárgyak beszerzésére, illetőleg a család önálló megélhetésének megalapozására a házassági kölcsönben részesíthetők a rászoruló olyan házasságok, akik gumókörbän, illetőleg átörökölődő betegségekben nem szenvednek, erkölcsi és nemzeti szempontból kifogás alá nem esnek, házasságkötésük idején még nem töltötték be a 32. évüket. Házassági kölcsönre rászorulóknak olyanok tekinthetők, akiknek szülei vagyona, illetve jövedelme nem teszi lehetővé a fiatalok házasságkötését és a házasságuknak vagyonaiból vagy keresetéből származó együttes, átlagos jövedelme nem éri el a havi 500 pengőt. A házassági kölcsönök folyósításánál előnyben kell részesíteni a mezőgazdasági népességhez tartozó házasságokat, valamint a sokgyermekes családokból származókat.

A 2. §. szerint a házassági kölcsön engedélyezése iránti kérelmet a törvényhatóság első tisztviselőjéhez, megyei városokban a polgármesterhez kell címezni és a vőlegény lakóhelye szerint illetékes községi előjáróságnál, városban a polgármesternél, a házasság megkötése előtt kell benyújtani. Kiskorú házasságok is maguk terjesztetik elő kérelmüket. Házasságkötés után a kölcsönt kérelmezni nem lehet, kivéve, ha a kérvénynek idejében való benyújtásában a vőlegény katonai szolgálata akadályozta. A kérvényben röviden indokolni kell a kérelmet, meg kell jelölni a házasságok személyi adatait, jövedelmét, vagyonaát, a kért kölcsön összegét, a családalapításhoz szükséges azokat a tárgyakat és kiadásokat, amelyeket a házasságok önmagukból beszerzni, illetve fedezni nem képesek, meg kell jelölni, hol szándékoznak letelepedni és mikor akarnak házasságra lépni.

A rendelet részletesen ismerteti a kérvény mellékleteit és törlesztési feltételeit. A 4. §. szerint a kölcsön összege nem haladhatja meg a 2000 pengőt. Az összeget nem készpénzben folyósítják, hanem az engedélyező határozatban megjelölt ingóságokat, illetve ingatlant közvetlen a hatóság fizeti ki.

Harisnya nélkül járhat,

mert elcsúfító szőrnövését, — mely a férfiakra kiábrándítólag hat — a »NIPPON« japán szőrtelenítő percek alatt, fájó fájdalommentesen eltünteti az aráról is. Ida K. úrnő írja nekünk: »Mai napig nem mertem strandra járni, sem harisnya nélkül az utcán mutatkozni, annyira feszélyezett a szőrnövés karomom és lábamon. Minden reményem elveszett, mikor barátom felhívta figyelmemet az Önök szőrtelenítőjére. Ezen páratlan hatású szer néhány perc alatt eltüntette a csúf szőrszállaimat és utána testem sűna és bársonyosan üdév vált.« **Hatásáért felelősséget vállalunk.** Eredménytelenség esetén a pénzt visszatérítjük. Szétküldés díszkért. Ára 4.90 P, két tégely ára 7.50 P. Teljes kúra (három tégely) ára 9.60 P. Megrendelhet »VALERIA« vegyipar. Budapest, VI., Szondy-utca 22/L. 178.

A kölcsönösszegből az első gyermek után az eredeti kölcsönösszeg 10%-át, a második után 20%-át, a harmadik után 30%-át, vagyis az egész kölcsönösszeget törlik. Ha a férj hős halált hal, a kölcsönből még nem törlesztett részleteket el kell engedni.

Orvosok ajánlják az arcbő szárazságot megszüntető, szépségét, fiatalágát vissza szerző VITAL-crémet.

Vigasz, Szomorú és vigasztalan volna az Ön sorsa, ha nem fénylene akármilyen messziségből a remény, hogy a jelenlegi helyzet nem tart örökké s lesz ez másképpen is. Ha nem volnának efelől bizonyosok, meg sem említők. Minek kecsesgessük, ha kilátástalan minden reményeség. De épen a férje az, aki erre a megnyugtató bázisra mutat rá, amikor Ön szemrehányásokat tesz neki. Ha úgy is tűnik, hogy e pillanatban minden csinos nő érdekli a férjét, egyik se tesz annyira, hogy ha választania kellene. Ön és azok között, bármelyiket választaná s önről lemondana. Egyet megtehet. Ijeszen rá azall, hogy elhagyja, ha nem változtat életmódján. Drélyesen, de nyugodtan jelentse ki, nem tűri tovább ezt az életmódot. Vagy, vagy, válasszon. Feltéve, hogy ezt megígéri, de feltéve azt is, hogy nem tartja meg ígérteit, szeretnők megnyugtati, a lehülés és kijózanodás megérkezé magától és talán kár is siettetni. Az ilyen forró vérű ember is, akarva, nem akarva, idővel lebiggad. De addig Öntől még sok lemondást kell kérni, hiszen mindig attól várjuk az áldozatot, a lemondást, aki ártatlan, aki szótalan és nem tesz szemrehányást soha. Ha úgy érzi, hogy ezt a mártírium áldozatot nem bírja tovább csak egy lehetőség van még, a szakítás. Ha nem telt még tele a pohár, ne vágja a fűldöz, higgye, hogy megjavul és minden megváltozik. Együttérzéssel várjuk sorsa fordulásától levelét.

SOHA ILY OLCSON!

Még ma siessen

LYRA RT.

világmárkás zongorakiállítására:

Erszébet-körút 19
Barcsay-utca sarok
BÉRSZONGORÁK

BUNDAK legolcsóbban, alakitások jutányosan **KÖKAY ENDRE** szűcsmesteruél. Vilmos császár-út 10. Telefon: 386-784.

KÉZIKÖTÉSRE kiválóan alkalmas rokkán készült fonalak kaphatók. Válaszbélyeg ellenében mintát, ajánlatot küldök. Major Gyuláné, Győr, Kisbácsa.

PARIZSI szabás jutányosan készíti női kabátokat, kosztümöket. Hoflinger, Kecskeméti-ú. 4.

Megjelenik havonta háromszor: 1-én, 10-én és 20-án. Postatekárképzéstarti csekk száma: 20.334. Előfizetési ár: egész évre 36 pengő, fél évre 18 pengő, negyed évre 9 pengő, egy hóra 3.50 pengő. Egyes szám ára 1-10 pengő.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV., FERENCIEK-TERE 7, II. EMELET 6. AJTÓ. TELEFONSZÁM: 187—342. **FIÓKKIADÓHIVATALOK:** DEBRECEN, KONDOR-UTCA 19, KOLOZSVÁR, KAZINCZY-UTCA 20, MISKOLC, GHILLÁNYI-UTCA 13, SZABADKA, PRÁGAI HID-UTCA 56, SZEGED, FODOR-UTCA 22, **UVIDEK,** DEÁK-TÉR 3, I.

APRÓHIRDETÉSEK

Ezen rovatban közlendő hirdetés szavanként 60 fill. Vastagabb betűkkel szedett első szó díja 1.50 P. Jelíges hirdetésekre érkező levelek továbbítására a hirdetési díjjal egyidejűleg külön 3— pengő utalandó át. A hirdetés díja előre küldendő.

EZER PENGŐT jövedelmez havonta örökösen az angóratenyészés. Tájékoztatót küld válaszbellyeg ellenében Tuma Zoltán angóratenyészete. Pécel.

VENDEGÜL látnánk egy-két 8—10 éves kislányt. Ugyanílyen korú kislányom van. Koszt bőséges. Nálunk második otthonra találnak. Cim: Schladt Károlyné, Szibereks.

TIZENNÉGYÉVES gimnazistaleány nyárra gyermek mellé ajánlkozik. Ajánlatokat »Dunántúli« jelígre kiadókba kérek.

MACÁNYOS úriasszony mellé ajánlkozom. háztartási munkát szeretem és szívesen végzem. Elmennek falura, tanyára, ahol családtagként tekintenek. A nyár folyamán gyógyhelyen üdülő beteget elkísérnék és vele maradnék. Leveleket »Intelligens úrnő« jelígre kiadókba kérek.

GYORS, tiszta, megbízható leány, 8 hónapos, egészséges kislávall háztartási al. kalmazottnak elmenne vidékre is. Cim: Bodnár Margit, Budapest, Nagyszombat-ú. 27.

HÁZTARTÁSOM vezetésére szerényigényű, feltétlen megbízható, jobb leányt keresek, kit — ha megérdemelne — családtagnak tekintenek. Öv. Simon Jánosné, Cegléd, Árpád-ter.

JÓ CSALÁDBL való karolikus háztartásonót keres gazdatiszt család falura szeptemberre, két elemista fiához. Tarnoczky Andrásné, Búdszentimhály.

GYERMEKLEANYT, lehetőleg nemetűl is beszélő, jó bizonyítvánnyal felveszek Zeigmond Gézáné alezredes neje, Rozsnyó.

BALATONZAMÁRDIN, műúthoz és Balatonhoz is közel, 3. esetleg 3 szobás, 2 zárt terrorsos, erkélyes villa, berendezéssel adadó, vagy kiadó. Tudakozódní személyesen Zernárdiban, Bogárdy villában vagy Tobias Lászlóné, Parádfürdő, Tobias villa.

Felelős szerkesztő és kiadó:
Papp Jenő.

Kéziratokat, kliéséket, fényképeket nem adunk vissza és nem örzünk meg. A lap cikkeknek és képeknek átvétele és közlése tilos. Hirdetési díj mm soronként 1.24 pengő. A hirdetéseket elhelyezésnél semmiféle külön kikötést nem fogadunk el.

A Magyar Nők Lapja, az Athenasum rt. mélynyomása
Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

SZERKESZTI PAPP JENŐ

Németországban, Svájcban és Olaszországban: egész évre 48 pengő, fél évre 24 pengő, negyed évre 12 pengő. A lap egy negyed évnél rövidebb időtartamra nem rendelhető meg.

**Ára
3.20
pengő**

Azokat a fényes emlékü rádiókrónikákat tartalmazza, amelyeket a közönség színi nem akaró lelkesedéssel reklámolt. A nyomtatásban most újra felzendülnek a híres rádiókrónikák s a újra nemes élmény súlyával újból hódítanak.

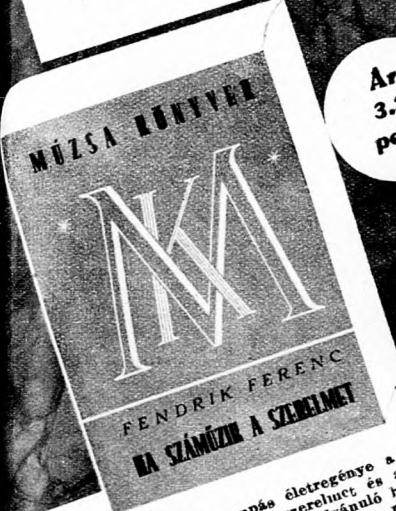
**Ára
3.20
pengő**

Romantikus regényében Columbus Kristóf esodátalos eseményekben gazdag felfedező útját írta meg a kitűnő író. Ebben a regényben megelevenedik előttünk az az izgalmas hajóút, amelyen Columbus Kristóf elindult Amerika felfedezésére.

A jó könyv A LEGBECSESEBB ÉS LEGMARADANDÓBB ÉRTEK

A MÚZSA-kiadványok sorozatában a legkiválóbb szórakoztató irodalmi művek mellett súlyt helyeztünk esetről-esetre a háziasszony és anya kimeríthetetlen feladatának, a háztartásvezetés, főzés, társadalmi szokások, csecsemőgondozás, gyermeknevelés stb. kérdéseinek korszerű ismeretek és pedagógia alapján megvitatására is. Ezúttal Papp Jenő rádiókrónikáit, egy nélkülözhetetlen szakkönyvet és két kiváló író páratlanul élvezetes, lenyűgöző regényét különösen ajánljuk olvasóink figyelmébe. E négy olcsó könyv közül egy sem hiányozhatik a család könyvtárából.

A könyvek ára előre fizetendő, utánvétellel nem szállítunk

**Ára
3.20
pengő**

A kiváló fiatal író pompás életregénye a szív legizgatóbb problémáját: a szerelmet és annak több generáción keresztül megnyitvánuló hatásait lenyűgözően érdekesen és megindítóan rajzolja meg, ebben a mindig időszerű művében.

**Ára
3.20
pengő**

E könyv az anya feladatát ismerteti a születendő csecsemő világrajövetelének első perctől tízéves koráig. A kiváló írónő komoly tanulmány alapján hozzáértéssel ismerteti meg az anyákat a gyermek fejlődésével összefüggő összes tudnivalókkal.

az Odollal ápolt száj
csupa szépség csupa báj

Merry

BONBON
CSOKOLADÉ

SZERKESZTI:
KÖBÁNYAI POLGÁRI SERFŐZŐ
ES
SZENT ISTVÁN TÁP SZERMŰVEK
RT.

Kelly Anna